

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME / PSİKOMETRİ ANABİLİM DALI

120715

ORTA ÖĞRETİM KURUMLARI
ÖĞRENCİ SEÇME VE YERLEŞTİRME SINAVININ
YORDAMA GEÇERLİĞİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

120715

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**T.C. YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

İsmail Karakaya

Danışman: Yard. Doç. Dr. Ömer Kutlu

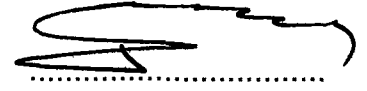
Ankara
Haziran, 2002

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼'ne

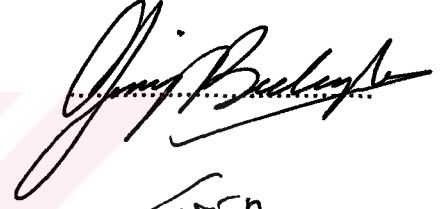
Bu alışma j¼rimiz tarafından ¼lme ve Değerlendirme (Psikometri) Anabilim Dalında Y¼KSEK LİSANS TEZİ ALIşMASI RAPORU olarak kabul edilmiştir.

İmza

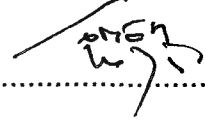
Başkan Prof. Dr. Nizamettin KOÇ

¼ye Prof. Dr. Giray BERBEROğLU

¼ye Yard. Doç. Dr. ¼mer KUTLU (Danışman)

Yukarıdaki imzaların, adı geçen ¼ğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylıyorum.

...../...../2002

Prof. Dr. Meral UYSAL
Enstit¼ M¼d¼r¼

ÖNSÖZ

Eğitim alanında çalışan bir birey olarak birkaç yıldır uygulanmakta olan Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavıyla ilgili yayın durumuna getirilmiş bir geçerlik ve güvenirlik çalışmasının olmadığını gördüm. Danışmanımın fikir ve nerileri doğrultusunda araştırmama başladım.

Araştırmamın başlangıcından bitimine kadar bütün aşamalarında önemli katkıları ve yapıcı eleştirileri ile hep yanımda olan değerli danışmanım Yard. Doç. Dr. Ömer KUTLU'ya yrektek teşekkür etmeyi bir borç bilirim. Ayrıca araştırmam süresince çeşitli yönlerden desteklerini esirgemeyen Prof. Dr. Nizamettin KOÇ ve Prof. Dr. Giray BERBEROğLU'na, bütün bölüm hocalarıma, MEB-EğİTEK lme ve Değerlendirme Daire Başkanı Selim MUTLU'ya ve okul müdürlerine yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında yardımlarını hep yanımda hissettiğim değerli arkadaşım Araş.Gör. Ümit ÇELEN'e çok teşekkür ederim.

Hayatım boyunca sevgisini ve her türlü desteğini yanımda hissettiğim, sabırlarından, desteklerinden, sevgilerinden kısacası glerinden g aldđım anneme, babama ve tüm arkadaşlarıma yrektek teşekkür ederim.

Bu alışmanın, Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının amacına ışık tutması dileklerimle...

İsmail KARAKAYA

ÖZET

ORTA ÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ SEÇME VE YERLEŞTİRME SINAVININ YORDAMA GEÇERLİĞİNE İLİŞKİN BİR ARAŞTIRMA

Karakaya, İsmail

Yüksek Lisans, Ölçme ve Değerlendirme (Psikometri) Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yard. Doç. Dr. Ömer Kutlu

Haziran 2002, 75 sayfa

Bu araştırma, Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında kullanılan testlerin orta öğretim kurumlarındaki akademik başarıyı ne derece yordadığını belirlemektir. Bunun için de öğrencilerin, Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavındaki testlerden aldıkları puanlar ile ortaöğretim kurumlarındaki, testlerle ilişkili olan derslerdeki akademik başarı puanları arasındaki ilişki (korelasyon) belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma için Ankara'da bulunan 31 Anadolu lisesinden 9'u seçilmiştir. Bu 9 okulun belirlenmesi sırasında şu yollar izlenmiştir: Öncelikle 31 okul OKÖSYS taban (minimum) ve tavan (maksimum) puanlarına göre büyükten, küçüğe doğru sıralanmıştır. Bu sıralama içerisinde üst taban puanı oluşturan üç, orta taban puanda bulunan üç ve alt taban puanda bulunan üç okul olmak üzere dokuz okul seçilmiştir. Örneklem grubunu oluşturan bu 9 okulda, 435 (222 erkek, 213 kız) öğrenci bulunmaktadır.

Öğrencilerin Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı test puanları Milli Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Ölçme ve Değerlendirme Daire Başkanlığından, orta öğretimdeki başarı puanları ise okullardaki sınıf geçme defterlerinden toplanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında çözümlenmiştir. Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında kullanılan testlerden elde edilen puanlar ile ders başarı puanları arasında ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile bulunmuştur. Lise birinci sınıf derslerindeki akademik başarıyı, Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavındaki

hangi testlerin yordadığı aşamalı çoklu regresyon analizi kullanılarak incelenmiştir.

Araştırma sonucunda; a) OKÖSYS'nin oldukça güvenilir bir test olduğu (0,92), b) OKÖSYS'deki testlerin birbirleriyle olan korelasyonların 0,32 ile 0,64 arasında değiştiği, c) OKÖSYS puanları ile ortaöğretim başarı puanları arasında Coğrafya Testi hariç anlamlı ilişkiler bulunduğu, d) ortaöğretimdeki akademik başarının yordanmasında Türkçe ve Matematik Testlerinin önemli birer yordayıcı olduğu, Coğrafya Alt Testi ile Fizik Alt Testlerinin ise her hangi bir ders başarısını yordamadığı görülmüştür. Elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılmış ve bazı önerilerde bulunulmuştur.

ABSTRACT

A RESEARCH ON THE PREDICTIVE VALIDITY OF THE SECONDARY SCHOOL INSTITUTIONS STUDENT SELECTION AND PLACEMENT TEST

Karakaya, Ismail

Master, Measurement and Evaluation (Psychometrics) Department

Supervisor: Assist Associate Prof. Ömer Kutlu

June 2002, 75 pages

The purpose of this study is to determine whether the tests used in "Secondary School Institutions Student Selection and Placement Test" is reasonable enough to predict the academic level of secondary school institutions. In order to reach this purpose, the correlation between "Academic Achievement Scores" and the scores coming from the "Secondary School Institutions Student Selection and Placement Test" are tried to determined.

For this study, 9 of the Anatolian High Schools found in Ankara were chosen among 31 among 31 Anatolian High Schools. In choosing these schools, our criteria were as following: Firstly, all schools were put into order from the their lowest points to the highest ones according to their minimum and maximum SSISSP scores. The Anatolian High Schools were divided into three categories (1. top level, 2. middle level, 3. bottom level) and were grouped regarding to their lowest (minumum) and highest (maximum) scores. Each group consists of three schools (total 9 schools). There were 435 students (222 male and 213 female) in these schools that form the representative sample.

"Secondary School Institutions Student Selection and Placement Test" scores were derived from the Ministry of Education, Department of Educational Technologies - Measurement and Evaluation Center while the academic score data comes from schools. The data was analyzed by SPSS programme. The relation between tests scores and achievement scores was analyzed using Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The tests

analyzed using Pearson Product Moment Correlation Coefficient. The tests used in SSISSPT and predict the academic achievement in courses for the first year of the high school was using gradual multiple regression analysis.

As a result of this research, the followings were found; a) SSISSPT was a quite reliable test (0,92), b) the correlation between SSISSP test scores differs from 0,32 to 0,64, c) the correlation between SSISSP test scores and the achiviment scores were found significant except geograpy test and d) It was observed that while predicting the achievement in the secondary education, Turkish and Math Tests are important predictors, whereas Geograpy and Physics subscale do not predict any achievement in any course succes. The findings were discussed in the light of the literature and some suggestions were made.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	I
ÖNSÖZ.....	II
ÖZET	III
ABSTRACT	V
İÇİNDEKİLER	VII
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	VIII
BÖLÜM	
1.GİRİŞ	1
Problem Durumu	1
Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı ..	9
İlgili Yayınlar ve Araştırmalar	13
Amaç	20
Önem	22
Varsayım	23
Sınırlılıklar	23
Tanımlar ve Kısaltmalar.....	23
2. YÖNTEM.....	25
Araştırmanın Modeli	25
Evren ve Örneklem.....	25
Verilerin Toplanması	27
Verilerin Çözümlemesi	28
3. BULGULAR VE YORUMLAR.....	30
4. SONUÇLAR VE ÖNERİLER.....	47
Sonuç	47
Öneriler	50
KAYNAKÇA.....	52
EKLER	
1. Toplam Ağırlıklı Standart Puanın Formülü	57
2. Araştırma İçin Gerekli İzin Belgesi	58
3. 1999 Yılı OKÖSYS Kitapçığı	60

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 1. 1999 Yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavıyla Öğrenci Alan Okul Türleri, Okul Sayıları ve Kontenjanları	10
Çizelge 2. 1998-1999-2000-2001 Yıllarında Yapılan Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavlarına Ait Sayısal Bilgiler.....	11
Çizelge 3. Fen Ağırlıklı Standart Puan ve Toplam Ağırlıklı Standart Puan İçin Testlerin Ağırlık Katsayılarına İlişkin Bilgiler.....	12
Çizelge 4. Araştırmada Üzerinde Çalışılan Okullar, Erkek, Kız ve Toplam Öğrenci Sayıları.....	26
Çizelge 5. 1999 Yılı OKÖSYS'de Kullanılan Testlerin Soru Sayıları, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve KR 20 Güvenirlik Katsayıları.....	30
Çizelge 6. Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Testler Arası Korelasyonlar.....	32
Çizelge 7. Lise 1. Sınıf Türk Dili ve Edebiyat Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği.....	36
Çizelge 8. Lise 1. Sınıf Matematik Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği	37
Çizelge 9. Lise 1. Sınıf Fizik Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği.....	39
Çizelge 10. Lise 1. Sınıf Kimya Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği.....	40
Çizelge 11. Lise 1. Sınıf Biyoloji Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği.....	41

Çizelge 12. Lise 1. Sınıf Tarih Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği.....	42
Çizelge 13. Lise 1. Sınıf Coğrafya Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği.....	43
Çizelge 14. Lise 1. Sınıf Yıl Sonu Başarısının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği.....	44

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmayla ilgili olarak problem durumu ortaya konulmuş, amaç, önem, sınırlılıklar, varsayımlar ve ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

PROBLEM DURUMU

Günümüzde eğitimin çeşitli tanımları yapılmaktadır. En yaygın kullanılan tanım, Ertürk (1972) tarafından yapılmıştır. Ertürk eğitimi, "bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme süreci" olarak tanımlamıştır.

Ertürk'ün eğitim tanımı yakından incelendiğinde, eğitimde geliştirilmesi amaçlanan bazı davranışların bulunduğu, bunların oluşturulması için bir takım etkinliklerin düzenlendiği görülür. Bu etkinlikleri etkileyen, bazen davranışların değişmesine yardımcı olan, kolaylaştırıcı; bazen de değişmeye direnmeye neden olan, zorlaştırıcı; bazen de etkinliklerin yürütülmesini sağlayan gerekli etkenler vardır. Bunların hepsi eğitimin bir ögesini oluşturur. İstenmeyen davranışların değiştirilmesi veya yenilerinin oluşturulması için yapılan etkinlikler eğitimin diğer bir ögesidir. Eğitimin sonunda bireyler, yeni ve değişikliğe uğramış davranışlara sahiptirler. Bu ise eğitimin üçüncü ögesidir. Eğitim etkinlikleri sonunda amaçlanan davranışlar istenen düzeyde kazanılmış, bazıları da hiç kazanılmamış olabilir; hatta bazı istenmeyen davranışlar kazanılmış olabilir. Bu durum, eğitim süreci sonunda sonuçların kontrol ihtiyacını doğurmaktadır. Kontrol de eğitimin dördüncü ögesidir (Baykul, 2001). Eğitimin bu öğeleri birbirlerinden bağımsız olmayıp birbirleriyle sürekli etkileşim halindedirler.

Bütün eğitim sistemleri, kendi amaçlarına uygun olarak öncelikle eğitim süreci içinde kullanılan öğelerin özelliklerini belirlemeye çalışarak; sistem içinde yapılacak çalışmaları planlama, sistemi denetleme, sonradan

doğabilecek sorunları önceden önleme vb. nedenlerle ölçme ve değerlendirme çalışmaları yapmaktadır.

Ölçme, belli bir nesnenin ya da nesnelerin belli bir özelliğe sahip olup olmadığını, sahipse oluş derecesinin gözlenip, gözlem sonuçlarının sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir (Tekin, 1991). Gözlem sırasında, özellikler arasında var olduğu sanılan ilişkilerin belli kurallara uygun biçimde belirlenmesi gerekmektedir (Özçelik, 1987).

Saptanmış eğitim amaçlarına ne ölçüde ulaşıldığını belirleme ve bir karar oluşturma süreci niteliğini taşıyan değerlendirme, eğitim-öğretim etkinliklerinin ayrılmaz ve bütünüleyici bir ögesidir (Koç, 1981).

Eğitim sisteminde, ölçme ve değerlendirme çalışmalarının, sınıfta ders veren öğretmenlerden, Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na, Öğrenci Seçme Yerleştirme Merkezi (ÖSYM)'ne kadar her eğitim düzeyinde, öğrenciler hakkında çeşitli kararlar vermek için yapıldığını görmekteyiz. Bu kararlar; öğrencileri, yeteneklerine uygun alanlara yönlendirmek, öğrencilere okullardaki akademik başarılarına göre not vermek, öğrencilerin ilgilerini anlamak, herhangi bir okula veya programa yerleştirmek, danışma ve rehberlik yapmak, program vs. değerlendirmek amacıyla verilmektedir (Borich ve Kubiszyn, 2000). Bu çalışma öğrenci seçme ve yerleştirme sınavıyla ilgili olduğundan, bu kararlardan özellikle bireyleri yerleştirme ve sınıflama amaçlı kararlar üzerinde durulmuştur.

Seçme ve yerleştirme işlemleri örneğin bir kuruma en uygun personelin seçimi ya da ordu da çalışan kişilerin yetenek ve mesleklerine uygun olarak sınıflandırılması gibi değişik amaçlara yönelik olarak yapılabilmektedir. Bu amaçlardan biri de eğitim kurumlarının isteklerine ve gereksinimlerine göre öğrenci seçme ve yerleştirme işlemidir. Seçme ve yerleştirme işlemleri, bir öğrencinin bulunduğu öğrenim basamağından bir üst öğrenim basamağına geçişinde, onun öğrenime devam edip - devam etmemesi için yapılır. Bu işlemler, öğrencilerin bir eğitim kurumuna kabulünde uygulanır (Cronbach, 1984).

1900'lü yılların başında, bireylerin yeteneklerini belirlemek, okuldaki ya da işteki performansını kestirmek, bireyleri yeteneklerine uygun bir alana yönlendirmek amacıyla verilecek kararlarda yetenek testleri kullanılmaya başlandı. II. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda, eğitim kurumlarında ve askeri kurumların bütün dallarında, uygun personeli sınıflandırmak, özel eğitim alacak bireyleri belirlemek ve bireyleri farklı teknik okullara seçmek için ayrıcalıklı yetenek testleri geliştirilmiştir (Thorndike, 1986).

Araştırmalar genel zekânın, eğitimdeki akademik başarının ve işteki performansın en iyi yordayıcısı olduğunu belirtmekte ve zekâ testlerinin öğrencilerin sözel yeteneklerini, sayısal yeteneklerini, olaylar arasındaki ilişkileri kavrama yeteneğini, dil kullanımı gibi çeşitli yetenekleri ölçmeye çalıştığını göstermektedir (Ceci ve Williams, 1997). Öğrencilerin bu yeteneklerinin bilinmesi, onlar hakkında verilecek olan çeşitli kararların etkililiğini artıracak, onlara götürülecek psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin iyi bir şekilde yürütülmesine olanak yaratacak, sınıflandırma ve seçme amaçlı çalışmalarda daha iyi bir sonucun elde edilmesini sağlayacaktır (Özoğlu, 1997).

İlk başlarda bireylerin çeşitli yeteneklerini ölçmek için kullanılan testlere "zekâ testleri" kavramı kullanılmaktayken daha sonraları bu kavramın yerine "akademik yetenek testi", "öğrenme gücü testi", "genel yetenek testi", "okul yeteneği testi" gibi kavramlar kullanılmaya başlanmıştır. Son zamanlarda öğrencilerin zihinsel yeteneklerini ölçmek için kullanılan psikolojik ölçme araçları, "akademik yetenek testleri" olarak adlandırılmaktadır. Akademik yetenek testlerinin amacı, bireylerin yeteneğini belirleyerek, okuldaki ve işteki başarılarını kestirmektir. Bu kavramlar aynı psikolojik özelliği adlandırmak için kullanılmıştır (Anastasi, 1982).

Akademik yetenek ile eğitimdeki başarı puanları arasında çift yönlü bir ilişki vardır ve bunlar birbirlerinin varyasyonlarını etkilemektedir. Yetenek testlerinden yüksek puan alan öğrencilerin okuldaki akademik başarı testlerinden de yüksek puan alabileceği tahmin edilmektedir. Yetenek testleri

ile akademik başarı puanları arasındaki korelasyonun yüksek oluşu; yetenek puanları yüksek olan öğrencilerin, yetenek puanları düşük olanlara kıyasla akademik başarı puanlarının daha yüksek olabileceğinin tahmin edileceğini gösterir (Sternberg, 1997). Ülkemizde son yıllarda uygulanan seçme ve yerleştirme sınavlarında, özellikle 1961-1980 yılları arasında kullanılan testlerden farklı olarak akademik yeteneği ölçmeye çalışan ve ortaöğretim programlarına dayalı soruların kullanılması yaygınlık kazanmıştır (Oral, 1985). Ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçmek için kullanılan OKÖSYS testlerindeki sorular ilköğretim programlarına dayandırılarak hazırlanmaktadır (MEB-OKÖSYS Kılavuzu, 1998).

Bir öğretim düzeyine öğrenci seçme işleminin temel sorunlarından biri, akademik başarının yordanmasıdır. Akademik başarının yordanması için çeşitli nitelikte testler kullanılmaktadır. Hills'in belirttiğine göre akademik başarının yordanmasında akademik başarı, genel başarı testleri ve genel yetenek testleri veya diğer bir deyişle akademik yetenek testlerine kıyasla daha az kullanılmaktadır. Çünkü akademik başarı testleri bir öğretim programına dayalı soruları içermekte bundan dolayı akademik başarı göstergeleri, seçme işlemlerinde sağlıklı karar vermek için yeterli derecede değişim göstermemektedir. Bu nedenle eğitim kurumlarına ve çeşitli programlara öğrenci seçmede genel yetenek testleri ile genel başarı testleri kullanılmakta ve gittikçe artan bir önem ve yaygınlık kazanmaktadır (Aktaran: Eski, 1985).

Akademik yetenek testlerine genel olarak bakıldığında Okul Yeteneği Testi (Scholastic Aptitude Test -SAT-), Temel Beceri Iowa Testleri (The Iowa Tests of Basic Skills -ITBS-) ve Okul ve Fakülte Yetenek Testi (School and College Aptitude Test -SCAT-) sözel ve sayısal olmak üzere çeşitli alt testlerden oluştuğu görülmektedir. Sözel bölüm, sözcük dağarcığı, sözcük ve düşünceleri anlama ve genel olarak sözlü materyalleri anlama ve sözel akıl yürütme yeteneklerini; sayısal bölüm ise sayısal olarak ifade edilen problemleri anlama ve çözme, ayrıca sayılarla hızlı ve doğru işlem yapma olarak tanımlanabilecek davranışları ölçmektedir (Anastasi, 1982). Bu testler bireylerin öğrenme kapasitelerini ve gelecekteki performanslarının

kestirilmesinde kullanılmaktadır. Eğitimde yetenek testleri gelecekteki eğitimsel çalışmada elde edilecek başarıyı kestirmek için kullanılır (Walsh ve Betz, 1995).

Yetenek testlerinden alınan puanlar ile okulda kazanılan akademik başarı puanları arasında pozitif yönde korelasyonlar bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar, yetenek testi puanlarının ilgili alanda daha sonra gerçekleşen başarı puanlarıyla korelasyonunun 0,28 ile 0,75 arasında değiştiğini göstermektedir (Bond, 1989; Brody, 1997; Özoğlu, 1997; Bloom,1998). Eğitim düzeyi yükseldikçe, yetenek testi puanları ile okul ders başarısı arasındaki korelasyonlarının düştüğü de görülmektedir. Bu durum, eğitimin üst basamaklarına doğru çıkıldıkça, grubun yetenek yönünden daha homojen ve başarıyı etkileyen değişkenlerin daha karmaşık duruma gelmesiyle açıklanabilmektedir (Eski, 1985).

Bugün ülkemizde, bütün yükseköğretim kurumları ve birçok ortaöğretim kurumları, öğrencilerini bir seçme sınavı sonucunda alma zorunluluğu duymaktadır. Bu duruma, yükseköğretim ve ortaöğretim kurumlarında eğitim görmek isteyen öğrenci sayısının, bu kurumların eğitim verilebilecek öğrenci sayısından fazla olması neden olmaktadır. Bazı durumlarda ise bir öğretim programının farklı düzeylerine ve çeşitli eğitim kurumlarına başvuran adayların sayısı, programın farklı düzeylerine ve çeşitli eğitim kurumlarında öğrenim görececek bireylerin sayısından az olmasına rağmen ölçmeye ihtiyaç duyulabilmektedir (Baykul, 2000).

Yükseköğretim programlarına ve sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına, kontenjanlarından fazla sayıda öğrencinin başvurması, bu programlara ve ortaöğretim kurumlarına, amaçlarına uygun nitelikte öğrenci seçilmesini sağlar. Öğrenci seçme ve yerleştirme testlerinden, sınavlara başvuran adaylar arasından, girecekleri program ve okul türüne göre başarılı olma olasılıkları diğer adaylara oranla fazla olanları seçmesi beklenmektedir (ÜSYM, 1979).

Seçme ve yerleştirme amacıyla geliştirilmiş testlerin psikometrik özelliklerinin bilinmesi, bu testler hakkında bazı kararlara varmada yardımcı olacaktır. Testlerle ilgili psikometrik özelliklerin belirlenebilmesi bir ölçme sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Ölçülen özelliklere ait değerlerin bilinmesi, sayılarla ve sembollerle gösterilmesi, seçme ve yerleştirme amacıyla kullanılan testlerden elde edilen sonuçlar, seçme ve yerleştirme kararlarının isabetini arttıracaktır (Kutlu, 1989). Bu nedenle, uygulanan seçme ve yerleştirme amaçlı testlerin geçerliklerinin ve güvenilirliklerinin bilinmesi gerekmektedir. Ancak, ülkemiz koşullarında böyle önemli amaçlar için kullanılan testleri önceden denemek, testlerin güvenlikleri açısından mümkün olamamaktadır. Bu nedenle denenerek geliştirilmiş testler yerine dikkatli bir şekilde geliştirilmiş testler kullanılmaya çalışılmaktadır (Oral, 1985). Bu testlerin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları daha çok uygulandıktan sonra yapılabilmektedir. Testlerin önceden denenmemesi, bu testlerin sonucuna göre verilen seçme ve yerleştirme kararlarında dikkatli olunması zorunluluğunu getirmektedir (ÖSYM, 1982).

MEB tarafından ilköğretimden ortaöğretime öğrenci geçişini sağlamak amacıyla; Fen Liseleri, Özel Fen Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Teknik Liseleri, Anadolu Meslek Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam Hatip Liseleri, MEB'e Bağlı Sağlık Meslek Liseleri ve Diğer Kurumlara Bağlı Meslek Liselerine öğrenci seçme işlemi, Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKÖSYS) ile gerçekleştirilmekte ve sınav sonucunda öğrenciler hakkında çeşitli kararlara varılmaktadır (MEB-OKÖSYS, 2001). 1997-1998 eğitim-öğretim yılından itibaren kullanılmakta olan bu testler üzerinde yayın durumuna gelmiş herhangi bir geçerlik çalışması yapılmamıştır. Bu nedenle, bu sınavlarda kullanılan testlerin nitelikleri hakkında herhangi bir bilgiye de sahip olunamamaktadır.

Seçme ve yerleştirme testlerinin geçerliği, amaçları farklı olmak üzere, çeşitli yollardan belirlenebilir. Önce de belirtildiği gibi seçme ve yerleştirme amacıyla kullanılan testlerin amacı bir üst öğretim basamağına başvuran adaylar arasından çeşitli öğretim kurumlarında başarılı olabilecek öğrencileri seçerek uygun bir programa yerleştirmektir.

Seçme ve yerleştirme amaçlı testler, sınava giren adayların testin uygulandığı andaki başarılarıyla ileride uygulanacak olan testlerdeki başarılarını yordama gücüne sahip testlerdir (Thornell ve Mccoy, 1985). Test puanlarının ilerideki başarıyı ne derece yordayabildiklerini araştırmak için genel olarak yordama geçerliği çalışmaları yapılmaktadır. Bu araştırmada, OKÖSYS'nin ortaöğretimdeki başarıyı ne derece yordadığını belirlemek için yordama geçerliği çalışması yapılmıştır.

Yordama geçerliği, genellikle eğitim ve işe yerleştirme için test seçiminde kullanılmaktadır. Yordama geçerliği çalışmalarında, önceden elde edilmiş test puanlarının, daha sonra elde edilecek puanları tahmin etme düzeyine ilişkin bilgiler toplanır. Bu çalışmalarda, geçerliği tahmin edilecek puanlar ile daha sonraki başarı ölçüleri arasındaki ilişkiye bakılmakta ve ilişki test puanlarının yordama gücü olarak yorumlanmaktadır (Turgut, 1979).

Yordama geçerliği çalışmalarının en zor tarafı ise test puanlarının yordanmasında kullanılacak uygun bir ölçütün bulunamamasıdır (Cronbach, 1984). Ölçme araçlarının yordama geçerliklerinin bulunmasında "akademik başarı ortalaması", "yaşamdaki başarı" ve "meslekteki başarı" gibi ölçütler kullanılmaktadır (Aşkar, 1985).

Üniversite giriş sınavlarında kullanılan testlerin, yordama geçerlikleri bulunmak istendiğinde, bir dönem, bir yıl ya da iki yıl gibi bir süre beklenilmekte ve bu süre sonunda öğrencilerin üniversitedeki akademik programdaki derslerden aldıkları notların ortalamaları bir ölçüt olarak kullanılmaktadır (Whitney, 1989; Özgüven, 1998).

Yordama geçerliğinde kullanılacak ölçütler, yordanacak olan değişkenle ilgili, kararlı, güvenilir ve pratik olmalıdır. Yordayıcı değişken ile ölçüt arasındaki korelasyonun yüksek oluşu kullanılan testlerin ölçmeyi amaçladığı özellikler bakımından en uygun öğrencileri seçtiği ve kontenjanlara yerleştirdiği, diğer bir deyişle kullanılan testlerin, amacına uygun hazırlandığı anlamına gelmektedir.

Daha önce belirtildiği gibi, bir seçme işleminde kullanılan testin yordama geçerliği, genellikle seçilen bireylerin test puanları ile seçildikleri yerdeki başarı puanları arasındaki ilişkiye bakılarak bulunmaktadır. Seçme amacıyla kullanılan testin, yüksek puan dilimlerinde seçme gücü yükselmekte, hata ranji daralmaktadır. Puan düştükçe, hata ranji büyümekte, seçme gücü de düşmektedir. Test puanlarındaki ranj daralması yüzünden, korelasyon katsayısı gerçekte olduğundan daha düşük bulunmaktadır. Bu sakıncayı ortadan kaldırmak için de bir düzeltme formülü kullanılmakta, bu yolla gerçek ilişki daha iyi tahmin edilmeye çalışılmaktadır. Düzeltme formülünün kullanılmasının gerekçesi ise, örneklemdaki puan ranjının evrene oranla kısıtlı olması ve ranj daralması nedeniyle örnekleme evrendekinin çok altında bir geçerlik (korelasyon) elde edilmesidir (ÜSYM, 1979).

Bu araştırmada, ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisini bir ölçüde de olsa gidermek için, okullar belirlenirken okulların tavan (maksimum) ve taban (minimum) puanları dikkate alınmıştır. Okullar bu puanlara göre yüksek, orta ve düşük düzeyde puanlarla öğrenci alan okullar olarak sınıflandırılmıştır. Araştırma, sınıflandırılan bu okullar arasından her düzeyden üçer okul üzerinde yürütülmüştür.

Günümüzde kullanılmakta olan seçme ve yerleştirme sınavlarında en çok kullanılan istatistiksel yöntem regresyon analizidir ve seçme ve yerleştirme işlemleri temelde bu analize uygun ilkeler çerçevesinde uygulanmaktadır (Whitney, 1989). Regresyondaki tahmine dayalı yordama işlemleri günlük kaba tahminlerden ayıran, tahminin istatistiksel teknikler kullanarak gerçekleştirmeye çalışılmasıdır (Green, Salkind ve Akey, 2000).

Thorndike'in belirttiğine göre, regresyon sistemi, bir alanda güçlü olan bir adayın, daha az güçlü bir alandaki eksiğini kapatabileceği sayılıtısına dayanmaktadır. Böyle sistemlerden, elde edilen puanlar adayları sıralamak için kullanılmakta, seçme ve yerleştirmede önceden belirlenmiş bir kesim noktası bulunmamaktadır. Böylece ortaöğretim kurumları ve yükseköğretim programları için önceden belirlenmiş bir taban puanı bulunmamaktadır (Aktaran. Aşkar, 1985). Okulların taban puanları; kontenjan sayısına, o yıl

sınava giren öğrencilerden kaçının o okulu tercih ettiğine göre değişmektedir. Öğrenciler aldıkları en yüksek puandan en düşük puana doğru sıralanmaktadır. Okulların taban puanı o yıl okula yerleştirilen öğrencilerden en düşük puanla giren öğrencinin puanıyla belirlenmektedir.

Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (OKÖSYS)

Ülkemizde uzun yıllardır, çeşitli eğitim kurumlarına öğrenci seçmek ve yerleştirmek amacıyla sınavlar yapılmakta ve bu sınavlara katılan bireyler hakkında çeşitli kararlar verilmektedir. İlköğretimden ortaöğretime, ortaöğretimden yükseköğretime, çeşitli eğitim kurumlarına öğrenci seçmek amacıyla bir takım merkezi sınavlar yapılmaktadır. Yükseköğretim ile ilgili merkezi sınavları ÖSYM tarafından yapılmaktadır. Ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçmek ve yerleştirmek amacıyla ve kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan personellere yönelik merkezi sınavları ise MEB-Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) Ölçme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. Bu iki kurum tarafından bir çok merkezi sınav yapılmaktadır fakat bunlardan yükseköğretim için Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSYS) ve çeşitli ortaöğretim kurumlarına yönelik uygulanan OKÖSYS en çok bilinenler arasında yer almaktadır.

OKÖSYS, MEB-EĞİTEK Ölçme ve Değerlendirme Daire Başkanlığı tarafından 1998 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Fen Liseleri, Anadolu Liseleri, Anadolu Teknik Liseleri, Anadolu Öğretmen Liseleri, Anadolu İmam–Hatip Liseleri ve Sağlık Meslek Liselerine* öğrenci seçme ve yerleştirme işlemi bu sınavla gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, 2001 yılından itibaren, Diğer Kurumlara Bağlı Meslek Liselerine (Adalet Meslek Lisesi, Anadolu Meteoroloji Meslek Lisesi, Tarım Meslek Lisesi, Anadolu Tapu ve Kadastro Meslek Lisesi) öğrenci seçme ve yerleştirme işlemleri de bu sınavla yapılmaya başlanmıştır (MEB-OKÖSYS Kılavuzu, 2001). Bu çalışma 1999 yılında uygulanan OKÖSYS'le ilgili olduğundan 1999 yılı OKÖSYS'le hangi

* MEB'e Bağlı iki Sağlık Meslek Lisesi

okulların öğrenci seçtikleri ve bu okulların kaçar öğrenci aldıklarına ilişkin bilgiler Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1. 1999 Yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavıyla Öğrenci Alan Okul Türleri, Okul Sayıları ve Kontenjanları

Okul Türleri	Okul Sayıları	Kontenjanları
Resmi Fen Liseleri	41	3.312
Özel Fen Liseleri	48	5.113
Anadolu Öğretmen Liseleri	80	6.984
Anadolu Liseleri	437	35.798
Anadolu İmam-Hatip Liseleri	110	9.180
Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liseleri	559	29.736
MEB Bağlı Sağlık Meslek Liseleri	2	70
Toplam	1.277	90.193

Çizelge 1’e bakıldığında, 1999 yılında uygulanan OKÖSYS’le 7 ayrı türde 1.277 okula, 90.193 öğrenci yerleştirildiği görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir kısmı Anadolu Liseleri, Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liselerine yerleştirilmektedir. Aileler, çocuklarının ileride istedikleri üniversiteye gidebilmeleri, iyi bir ortaöğretim kurumunda öğrenim görebilmeleri için çocuklarını bu sınavlara hazırlamaktadırlar. Anadolu Liselerinde bazı derslerin yabancı dille verilmesi, dengi okullara göre daha nitelikli eğitim verildiğinin düşünülmesi, öğretmenlerinin sınavla seçilmiş ve mezunlarının diğer okullara oranla üniversiteye daha çok yerleşmesi gibi çeşitli etkenler bu okullara olan ilgiyi daha fazla artırmıştır (Erdoğan, 2000). Ayrıca sekiz yıllık eğitimin uygulanmaya başlanmasıyla, ilköğretim sekizinci sınıftan mezun olan öğrenci sayılarının artması, bu sınava yapılan başvuruların artmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Bununla ilgili olarak; 1998, 1999, 2000 ve 2001 yıllarında uygulanan OKÖSYS’le ilgili adaylara ilişkin bilgiler Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2. 1998-1999-2000-2001 Yıllarında Yapılan Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavlarına Ait Sayısal Bilgiler

Aday Sayıları	Yıllar			
	1998	1999	2000	2001
Sınava Başvuranlar	315.575	316.048	432.273	568.495
Sınava Girenler	300.625	309.474	419.216	553.495
Sınavı Asil Olarak Kazananlar (Genel)	89.276	90.193	97.570	103.906
Anadolu Liselerini Kazananlar	34.594	35.798	36.728	35.295
Sınavı Kazananların Yüzdesi	% 28	% 28	% 22	% 18
Anadolu Liselerini Kazananların Yüzdesi	% 11	% 11	% 08	% 06

Çizelge 2'ye bakıldığında OKÖSYS'de, duyurulan kontenjan sayısından daha fazla sayıda öğrencinin başvurmakta olduğu ve bu fazlalığın yıllar içinde gittikçe arttığı görülmektedir. Aynı zamanda kazanan öğrenci sayılarının da arttığı göze çarpmaktadır (MEB Sayısal Veriler, 1998, 1999, 2000 ve 2001). Her ne kadar kazanan öğrenci sayılarında bir artış görülse de, yıllara göre sınavı kazananların yüzdesinde bir düşüş olmuştur. Yüzdelerin yıl geçtikçe düşmesi, bu sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleşmenin zorlaştığını göstermektedir. Anadolu Liselerine ise her yıl yaklaşık aynı sayıda öğrenci yerleştirilmiş olmasına karşın, hem diğer okul türlerine hem de yıllara göre kazananların yüzdelinde bir düşüş olmuştur. Bu durum Anadolu Liselerine yerleşmenin de giderek zorlaştığını göstermektedir.

OKÖSYS, akademik yetenek adı verilen psikolojik özelliği ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir sınavdır. Bu sınavda, akademik yeteneği ölçtüğü düşünülen sorular, ilköğretim programına dayalı derslerdeki öğrenmelerden yararlanılarak hazırlanmaktadır. Bu sorulara dayalı olarak oluşturulan test; Türkçe Testi, Matematik Testi, Fen Bilimleri Testi (Fizik, Kimya, Biyoloji) ve

Sosyal Bilimler Testi (Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık Bilgisi) olmak üzere dört alt testten oluşmaktadır. Bu sınavlarda akademik yeteneği ölçen sorular bulunmaktadır (MEB-OKÖSYS Kılavuzu, 1999).

OKÖSYS'deki Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji) ve Sosyal Bilimler Testlerinde (Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık Bilgisi), öğrencilerin; ilköğretim yıllarında aldıkları derslerde öğrendikleri kavramları, ilke ve genellemeleri kullanarak, verilen durumlarla ilgili yorumlar yapma, farklı olaylar arasında ilişkiler kurma, olgu ve olayları analiz etme gibi çeşitli zihinsel becerileri yoklanmaktadır (MEB-OKÖSYS Kılavuzu, 1998). Görüleceği gibi OKÖSYS, ilköğretim programı kapsamı çerçevesinde hatırlama düzeyindeki bilgilerden çok; kavrama, uygulama, analiz düzeyindeki üst zihinsel becerileri yoklamayı amaçlamaktadır.

Testte, her soru grubu için adayların verdikleri doğru yanıtlar şans başarısından arındırılarak düzeltilmiş puanlar elde edilmektedir. Elde edilen dört ayrı türdeki puanlar temel alınarak ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmaktadır. Her madde grubuna ait standart puan, o grubun belirlenmiş ağırlık katsayısıyla çarpılarak ağırlıklı standart puanı elde edilmektedir. Testlerin, fen ağırlıklı ve toplam ağırlıklı standart puan katsayıları Çizelge 3'te verilmiştir.

Çizelge 3. Fen Ağırlıklı Standart Puan ve Toplam Ağırlıklı Standart Puan İçin Testlerin Ağırlık Katsayılarına İlişkin Bilgiler

Test Adı	Soru Sayısı	Fen Ağırlıklı Standart Puan Katsayıları	Toplam Ağırlıklı Standart Puan Katsayıları
Türkçe	25	3	3,5
Matematik	25	4	3,5
Fen Bilimleri	25	4	2,5
Sosyal Bilgiler	25	1	2,5
Toplam	100	12	12

Çizelge 3'te, Toplam Ağırlık Standart Puanların hesaplanmasında Türkçe Testi ve Matematik Testi, Fen Ağırlıklı Standart Puanların hesaplanmasında Matematik Testi, Fen Bilimleri Testi ve Türkçe Testi katsayılarının diğer testlere oranla yüksek oluşu göze çarpmaktadır. Bu nedenle Anadolu Liselerine yerleşmek amacıyla sınava giren bir öğrenci için Türkçe ve Matematik Testleri diğer iki teste göre daha fazla önem kazandığı söylenebilir.

Toplam Ağırlıklı Standart Puan ise Ağırlıklı Standart Puanların toplamıyla elde edilmektedir. Aynı şekilde Fen Liseleri için Fen Ağırlıklı Standart Puanlar toplanmaktadır (Formüller EK 1'de verilmiştir). Adaylar aldıkları Toplam Ağırlıklı Standart Puanlar, Fen Ağırlıklı Standart Puanlar ve tercihleri doğrultusunda sıralanmakta, tercih ettikleri okullardan birine asil olarak listeden kayıt yaptıрма hakkını kazanmaktadır. Ayrıca öğrenciler tercih ettikleri okulları asil olarak kazanamadıkları durumlarda, boş kalan kontenjanlar için ön kayıt için başvurup kayıt yaptırabilmektedirler.

Aşağıda seçme ve yerleştirme amaçlı olarak yapılan sınavların, yordama geçerliğiyle ilgili olarak ilk önce Türkiye'de yapılan bazı araştırmalar ele alınmış, sonra yurt dışında yapılan araştırmalar üzerinde durulmuştur.

İLGİLİ YAYINLAR VE ARAŞTIRMALAR

Türkiye'de Yapılmış Araştırmalar

Öğretimin çeşitli basamaklarından, diğer bir öğretim basamağına geçiş amacıyla yapılan öğrenci seçme ve yerleştirme sınavlarının, öğrencilerin akademik başarılarını yordayıp yordamadığı birçok araştırmaya konu olmuştur.

Ülkemizde giriş sınavlarının yordama geçerliği üzerinde yapılan araştırmaların büyük çoğunluğunun ÖSYM tarafından yapılan öğrenci seçme ve yerleştirme sınavları üzerinde yapıldığını görmekteyiz. Örneğin, yordama

geçerliliğiyle ilgili ilk çalışma, İpek ve Yaman (1967) tarafından 1950-1960 yıllarında İstanbul Teknik Üniversitesine, uygulanan klasik seçme sınavlarına katılarak yerleşen öğrencilerin üniversite giriş puanlarıyla, üniversite birinci ve ikinci sınıftaki akademik ders başarıları arasındaki ilişkiye bakılarak yapılan araştırmadır (ÜSYM, 1979). Bu çalışmanın konusuyla ilgili olduğu düşünülen diğer çalışmalar ise yıl sırasına göre şöyledir:

Tan (1966) araştırmasını, 1961-1962 öğretim yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesine giriş sınavında uygulanan testlerin, öğrencilerin üniversite başarılarını ne derecede yordadığını ortaya koymak amacıyla yapmıştır. Tan'ın çalışmasında, testlerden alınan puanlar ile çeşitli bölümlerdeki başarılar arasında -0,16 ile 0,48 arasında değişen korelasyonlar bulunmuş, ikinci ve üçüncü sınıflardaki başarı ile sınav sonuçları arasındaki ilişkinin sifıra yaklaştığı görülmüştür (ÜSYM, 1979).

Kozan ve Tezer (1979), Üniversitelerarası Seçme Sınavına giren öğrencilerin giriş puanlarıyla, üniversitedeki başarılarını karşılaştırmıştır. Analizler sonucunda Üniversitelerarası Seçme Sınav puanlarının yükseköğretim programlarındaki başarıyı yordamada yetersiz kaldığı sonucuna varmıştır. Üniversitelerarası Seçme Sınavı alt test puanları ile çeşitli ders ortalamaları arasındaki regresyon analizleri sonucunda çoklu determinasyon (yordama gücü) katsayıları 0,01 ile 0,31 arasında bulunmuştur. Bu ise sınav puanlarının üniversitedeki başarının sadece % 31'ni açıklayabildiğini, % 69'unun diğer değişkenlere bağlı olduğunu göstermektedir (ÜSYM, 1979).

Akhun (1980), 1971-1972 Öğretim Yılı'nda Erkek Teknik Yüksek Öğretmen Okulu'na öğrencilerin seçiminde kullanılan test puanlarıyla sanat enstitüsü bitirme puanları ve birinci yıl sonundaki başarıları arasındaki ilişkiye çoklu regresyon tekniğiyle bakmış, giriş puanları ile akademik ders başarıları arasındaki ilişkiyi düşük bulunmuştur. Giriş sınavının akademik başarıyı yordama gücünün yetersiz olduğu sonucuna varmıştır.

Koç (1981), 1975-1976 Öğretim Yılı'nda Ankara Şehri Belediye sınırları içerisindeki üç sınıfı bulunan, klasik program uygulayan ve karma eğitim yapan resmi liselerde, öğrencilerin akademik başarılarını değerlendirme uygulamalarının etkiliği üzerinde durmuştur. Bu araştırmada, ortaöğretim başarı ölçüleri ile Temel Yetenek Testi (11-17)'nin alt bölümleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Yapılan analizlerde, fen kolunda okuyan kız öğrenciler için Temel Yetenek Testi puanı ile akademik başarı ortalamaları arasında anlamlı ilişki bulunmuş, başka kollarda erkekler grubunda ortaöğretim başarı ölçüleri ile Temel Yetenek Testi puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Oral (1985), 1984-1985 öğretim yılında, Ankara'da seçtiği Bahçelievler Lisesi, Deneme Lisesi, Aydınlikevler Lisesi, İnönü Lisesi ve Mamak Lisesi'nden mezun olarak Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı'na katılmış öğrencilerin, lise başarı ölçülerine yansıyan zihinsel faktörler ile yükseköğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sınavında yoklanan zihinsel faktörler arasındaki ilişkiye bakmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgular, lise başarı ölçüleriyle, Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı puanları arasında ikisi için de doğru olmak üzere, bu ölçülerde yansıyan zihinsel faktörlerin önemli sayılabilecek bir ölçüde kararlılık göstermiştir.

Aşkar (1985), Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının yordama geçerliğini belirlemek amacıyla Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı (ÖSYS) içindeki test veya alt test puanlarından her biri ile bu test veya alt testlerle ilgili ortaöğretim dersinin devamı sayılabilecek birinci sınıf dersinden alınan not arasındaki bağıntının biçimini, polinomlarla çoklu regresyon analizi kullanarak incelemiştir. Ayrıca yüksek öğretimdeki birinci sınıf not ortalamasını ÖSYS test veya alt test puanlarıyla yordamaya çalışmış, bu amaçla kullanılabilecek en güçlü yordama bağıntısını belirlemek için aşamalı çoklu regresyon analizinden yararlanmıştır. İkinci aşama Öğrenci Yerleştirme Sınavı (ÖYS) testlerinin birinci aşama Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) testlerine oranla üniversitedeki akademik başarıyı daha iyi yordadığını fakat geçerlik katsayılarının düşük olduğunu belirtmiştir.

Kutlu (1989), 1987 Eylül döneminde uygulanan Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavına katılan adayların, tıp fakültesi başarı ölçüleri ile, Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı puanları arasında nasıl bir ilişkinin bulunduğunu araştırmıştır. Tıp Fakültesi başarı ölçüleri ile Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı puanlarından hesaplanan korelasyonların, Temel Tıp Bilimlerinde 0,07 ile 0,67 arasında, Klinik Tıp Bilimlerinde ise -0,13 ile 0,55 arasında değerler aldığını bulmuştur. Tıp Fakülteleri başarı ölçüleri ile Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı puanları arasında 0,64 ile 0,76 arasında değişen korelasyonlar bulmuştur.

Tezbaşaran (1991), yükseköğretime öğrenci seçme ve yerleştirme sisteminde 1987 yılında yapılan değişiklikler üzerine bir çalışma yapmıştır. 1987 yılı öncesi ve sonrasında kullanılan testlerin yükseköğretimdeki başarıyı hangi testlerin daha iyi yordayabildiğini karşılaştırmıştır. Buna göre 1987 yılında uygulanan testlerin üniversitedeki akademik başarıyı daha iyi yordayabildiği belirtilmektedir.

Erkuş (1996), 1991-1994 yılları arasında kullanılan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme (ÖYS) testlerinin test-tekrar test güvenilirlikleri ile yordama geçerliklerinin, zaman içinde gösterdikleri değişimi ve güvenilirlik katsayıları ile geçerlik katsayıları arasındaki ilişki üzerinde durmuştur. Hacettepe Üniversitesi'nin çeşitli bölümlerine yerleşen öğrencilerinin ÖYS test puanları ile kendilerine sonradan uygulanan aynı testlerden elde edilen puanlar ve aynı öğrencilerin üniversitede gösterdikleri akademik başarı puanları arasındaki ilişkiye bakmıştır. Analizler sonucunda test-tekrar test güvenilirlik katsayıları, yordama geçerliği katsayılarından sadece 1994 yılında kullanılan testler için istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Yordama geçerliği katsayıları içinde negatif yönde ilişki bulunmuştur. İncelenen dört yıllık süre içerisinde test-tekrar test güvenilirlik katsayılarının, ilk üç yıl için gittikçe azalan sonra artan, yordama geçerliği katsayılarının ise önce giderek artan sonra azalan değerler gözlenmiştir.

Sezen (1998), Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınav Sisteminin birinci aşama sınavı olan Öğrenci Seçme Sınavının Sayısal Bölüm Matematik Alt

Testinin sayısal muhakeme yeteneğini ne derecede ölçtüğünü araştırmıştır. Bu amacı gerçekleştirmek için araştırmacı, sayısal muhakeme yeteneğini ölçen bir test geliştirmiş ve bu testi ölçüt olarak kabul ederek, ÖSS 1995 yılı Matematik Alt Testi ile bu testi karşılaştırmıştır. Araştırmacı, çalışmasını 110 kişilik bir grup üzerinde yürütmüştür. Ölçüt Sayısal Muhakeme Testi puanları ile ÖSS Matematik Alt Testi puanları arasındaki ilişki, Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon katsayısı tekniği kullanılarak hesaplanmış ve 0,74 bulmuştur. Bu değer ÖSS Matematik alt testi sayısal muhakeme yeteneğini yüksek düzeyde ölçtüğü sonucuna varmıştır.

Duran (1998), Anadolu Liseleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında (ALÖSY-96) kullanılan alt testlerin yapı geçerliklerini araştırmış ve cinsiyet değişkenine göre alt testlerin ortalama güçlüklerini ve geçerlik düzeylerini araştırmıştır. Araştırma, ALÖSY-96 sınavına giren 315.100 öğrenci arasından random örneklem yoluyla seçilmiş ve beşinci sınıfı bitirmiş 5017 öğrenci grubu üzerinde yapılmıştır. Yapı geçerliğini belirlemek için faktör analizini kullanmış ve ALÖSY-96 sınavının daha çok okuduğunu anlama becerisini ölçen soruların bulunduğunu belirtmiştir. ALÖSY-96 alt testlerinin cinsiyet değişkenine göre ortalama madde güçlük ve madde geçerlik düzeyinin karşılaştırılmasında ALÖSY-96 örnekleminde gruplar arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir fark bulamamıştır.

Erdoğan (1999), 1996-1997 öğretim yılı sonunda Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nden mezun olan 242 öğrencinin, ÖSS ve ÖYS puanları ile üniversitedeki akademik ders başarıları arasındaki ilişkiye bakmıştır. Öğrencilerin ÖYS Sosyal puanları ile 1. sınıf akademik ders başarıları arasında -0,32 ile 0,13, ÖYS Türkçe Sosyal puanları ile 1. sınıf öğrencilerinin akademik ders başarıları arasında manidar bir ilişki bulunmamıştır. Öğrencilerin Türkçe - Matematik puanları ile 1. sınıf akademik ders başarıları -0,09 ile 0,63 arasında değişen korelasyon değerleri bulunmuştur. Diğer puan türlerine de bakıldığında istenen düzeyde yüksek değerler bulunamamıştır.

Karabay (1999), 1994 yılında Anadolu Öğretmen Liselerine Giriş Sınavı'nda kullanılan alt testlerden alınan puanlar ile öğrencilerin lise birinci sınıftaki derslerden aldıkları akademik ders başarı puanları arasındaki ilişkiye bakmıştır. Testin, alt testlerinden alınan puanlarla çeşitli derslerden alınan akademik ders başarı puanları arasında 0,29 ile 0,48 arasında değişen değerler bulmuştur. Testte bulunan alt testlerle ders başarıları arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu sonucuna varmıştır.

Aslan (2000), 1998 Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının (OKÖSYS) yapısal geçerliğini ve cinsiyetler arası çapraz geçerliğini araştırmıştır. OKÖSYS alt testlerinin faktör yapılarını incelemek amacıyla Temel Bileşen Faktör Etkileşimi kullanılmıştır. Araştırma sonunda, 1998 yılı OKÖSYS'nin tümü ve alt testlerinin geçerli bir ölçüm aracı olduğu ve cinsiyetler arasında faktör yapıları açısından fark bulunmadığı sonucuna varmıştır. Ayrıca elde edilen bu bulgular çapraz geçerliğini destekler niteliktedir.

Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Kaiser (1982), Kansas Üniversitesi'nde eğitim ve bilgisayar bölümlerinde bulunan 407 öğrenci üzerinde yaptığı çalışmada aşamalı çoklu regresyon analizi ile yükseköğretimdeki başarı ortalamalarını yordayan değişkenleri bulmaya çalışmıştır. Yapılan çalışmada, eğitim öğrencileri için Graduate Record Examination'ın (GRE) sözel bölümünün, bilgisayar bölümündeki öğrenciler için de lise bitirme notlarının en iyi yordayıcılar olduğu sonucuna ulaşmıştır (Aktaran. Aşkar,1985).

Thornell ve Mccoy (1985), farklı akademik alanlardan mezun öğrencilerin alt örneklemi için lisansüstü mezuniyet ortalaması Graduate Point Average (GPA) ile lisansüstü kayıt sınavının Graduate Record Examination (GRE) alt testleri arasındaki ilişkiye bakmışlardır. Her iki değişken için geçerlik katsayısı, 582 mezun öğrencinin oluşturduğu bir örneklemden hesaplanmıştır. GRE'deki toplam ve sözel puanlar yordama geçerliği tartışılabilir, ancak niceliksel puan tahmini değerden daha

düşüktür. Eğitim, Beşeri Bilimler ve matematik alt gruplarındaki alt örneklem için geçerlik katsayısının değişkenliğinin karşılaştırılabilirliğini ve güzel sanatlar alt örnekleme ile daha düşük bir katsayının olduğunu belirtmektedir.

Zelevnik, Hojat ve Veloski (1987), tıp fakültesine giriş için yapılan öğrenci seçme ve yerleştirme sınavının yordama geçerliğini araştırmışlardır. Araştırmada iki öğrenci grubu üzerinde yürütülmüştür. Birinci grup, 1964-1977 yılları arasında Thomas Jefferson Üniversitesi Jefferson Tıp Fakültesine yerleşen 1859 öğrenciden, ikinci grup ise 1978-1982 yıllarında üniversiteye yerleşen 999 öğrenciden oluşmaktadır. Birinci gruba Medical College Admission Testi'nin (MCAT) eski formunu, ikinci gruba MCAT'ın yeni formunu alarak seçme ve yerleştirme sınavını kazanarak yerleşen öğrencilerin bu testlerden aldıkları puanlar ile adı geçen on okuldaki akademik başarıları arasında nasıl bir ilişkinin olduğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. MCAT'ın eski formu ile fen MCAT'ın yeni formu ile fen problemleri alt testlerinin tıp eğitimindeki akademik başarının yordayıcıları olmuştur. Sonuçta, korelasyon değerlerinin düşük olduğu ve okullara göre farklılık gösterdiği görülmüştür.

Morgan (1990), Scholastic Aptitude Testinin (SAT) yordama geçerliliği çalışmasında, SAT puanları ile 1978, 1981 ve 1985 yıllarında toplam 198 üniversiteye yerleştirilen öğrencilerin üniversite birinci sınıf başarı düzeyleri ve Admission Testing Program (ATP) test puanları ilişkilendirmiştir. SAT puanları ile birinci sınıf başarı puanları, öğrencilerin cinsiyetlerine, etnik gruplarına, tercihlerine ve SAT puan düzeylerine göre analiz edilmiş dört başarı testinin üçü SAT puanları arasındaki korelasyonlar düşük bulunmuştur. 1978 yılında üniversiteye yerleşen öğrencilerin 1985 yılında yerleşen öğrencilere oranla SAT puanları ile üniversite birinci sınıf başarı düzeyleri arasında güçlü bir ilişkiye sahip olduğu görülmektedir.

Klein ve Warnet (2000), araştırmalarında yaşam deneyimlerinin kontrol odağının yönelimini değiştirdiği hipotezini sınamak için okul yöneticileri seçiminde kullanılan Locus of Control Testinin (LCT) yordama geçerliğini belirlemeye çalışmışlardır. Araştırma hepsi bir bölgeden seçilmiş olan 112

(58 Erkek, 54 bayan) ilköğretim okulu müdürü üzerinde yürütülmüştür. Müdürlerin örneklem olarak seçiminde onların başarı düzeyleri ve kıdemlerini (çok başarılı, orta düzeyde başarılı ve başarısız) dikkate almışlardır. İlköğretim okulu müdürlerinin başarılarının tahmininde aşamalı çoklu regresyon analizi kullanılmıştır. Sonuç olarak başarılı ve başarısız müdürler arasındaki varyasyonların % 27'sini LCT tarafından açıklanabildiğini belirtmektedirler.

Yukarıda kısaca özetlenen araştırmalara bakıldığında, seçme ve yerleştirme sınavları üzerinde yordama geçerliği çalışmalarının diğer geçerlik çalışmalarına göre fazla olduğu görülmektedir. Araştırmaların büyük bir çoğunluğu ÖSYM tarafından yapılan ÖSYS üzerinde yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalardan elde edilen sonuçlarda test puanları ile akademik ders başarıları arasında farklı türde ilişkilerin (korelasyonların) olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca testlerin güvenirlik katsayılarının da her geçen yıl arttığı görülmektedir (Tezbaşaran, 1991; Erkuş, 1996).

AMAÇ

Bu araştırmanın temel amacı, OKÖSYS'de kullanılan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji) ve Sosyal Bilimler (Tarih, Coğrafya) Testlerinin ortaöğretim kurumlarındaki akademik başarıyı ne derece yordadığını belirlemeye çalışmaktır. Bunun için öğrencilerin, OKÖSYS sınavında kullanılan testlerden aldıkları puanlar ile ortaöğretim kurumlarındaki, testlerle ilişkili olan derslerden aldıkları puanlar arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır.

Alt Amaçlar

Yukarıdaki genel amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara yanıt aranması bu araştırmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

1. OKÖSYS'de kullanılan testlerden alınan puanlar ile lise birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerdeki yılsonu başarı notları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır, varsa ne düzeydedir?

1.1) OKÖSYS'deki Türkçe Testi puanları ile lise birinci sınıf öğretim programı Türk Dili ve Edebiyatı dersinden alınan notlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

1.2) OKÖSYS'deki Matematik Testi puanları ile lise birinci sınıf öğretim programı matematik dersinden alınan notlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

1.3) OKÖSYS'deki Fen Bilimleri Testi (Fizik, Kimya, Biyoloji) puanları ile lise birinci sınıf öğretim programı fizik, kimya, biyoloji derslerinden alınan notlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

1.4) OKÖSYS'deki Sosyal Bilimler Testi (Tarih, Coğrafya) puanları ile lise birinci sınıf öğretim programı tarih ve coğrafya derslerinden alınan notlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

1.5) OKÖSYS'deki testin tümünden alınan puanlar ile lise birinci sınıf genel başarı not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

2. Lise birinci sınıfta okutulan derslere ait akademik başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangisi ya da hangileri açıklamaktadır?

2.1) Lise birinci sınıf Türk Dili ve Edebiyatı dersine ait başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangisi ya da hangileri açıklayabilmektedir?

- 2.2) Lise birinci sınıf matematik dersine ait başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangisi ya da hangileri açıklayabilmektedir?
- 2.3) Lise birinci sınıf fizik, kimya ve biyoloji derslerine ait başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangisi ya da hangileri açıklayabilmektedir?
- 2.4) Lise birinci sınıf tarih ve coğrafya derslerine ait başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangisi ya da hangileri açıklayabilmektedir?
- 2.5) Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerdeki akademik başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangisi ya da hangileri açıklayabilmektedir?

ÖNEM

OKÖSYS temel olarak, okul öğrenmeleri bakımından birbirinden oldukça farklı özelliklere sahip bir gruptan öğrenci seçmeyi ve yerleştirmeyi hedeflemektedir. Bu nedenle, bu sınavda kullanılacak testlerdeki soruların bu farklılıkları ortaya çıkaracak nitelikte olması beklenir. OKÖSYS'ye giren öğrencilerin bu sınavdan elde ettikleri puanlarla, ders öğretmenleri tarafından verilen başarı notları arasında bir ilişkinin bulunup bulunmadığının, OKÖSYS sınavının belirlenen amaçlarına ulaşması açısından saptanması gerekmektedir. Ayrıca, 1998 yılından itibaren ölçtüğü davranışlar yönünden değiştirilen OKÖSYS'yle ilgili herhangi bir yordama geçerlik çalışması yapılmamıştır.

Bu araştırma da, 1998-1999 eğitim ve öğretim yılında OKÖSYS'ye giren ve Anadolu Liselerine yerleşen öğrencilere ait sınav puanlarının, yine bu öğrencilere ait lise birinci sınıf başarı notlarını ne derece yordadığı yani OKÖSYS'de kullanılan testlerin yordama geçerliği üzerinde çalışılmıştır.

Araştırma, yordama geçerliği konusunda örneklem seçme ve ranj daralması sorununu gidermeye yönelik bir çalışma olup ve 1998 yılından

itibaren uygulanmakta olan OKÖSYS'le ilgili olarak yapılan ilk yordama geçerliği çalışmasıdır. Bu nedenle buradan elde edilecek sonuçların bakanlık test geliştiricilerine ve gelecekte OKÖSYS'le ilgili araştırma yapacak kişilere ışık tutması beklenmektedir. Bu nedenle araştırma yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı önemlidir.

VARSAYIMLAR

1. Ortaöğretimdeki ders notlarının kayıtlara geçirilişi sırasında hata yapılmamıştır.
2. Derslerle ilgili verilmiş olan notlar öğrencilerin öğrenme düzeylerini göstermektedir.

SINIRLILIKLAR

1. Bu araştırma, 1999-2000 eğitim ve öğretim yılında, Ankara İİ sınırları içerisinde bulunan ve 1999 yılı OKÖSYS'yle Anadolu Liselerine yerleşen öğrencilerle sınırlıdır.
2. Öğrencilerin lise birinci sınıfa ait akademik ders başarı notları, Türk Dili ve Edebiyatı, Tarih, Coğrafya, Matematik, Fizik, Kimya ve Biyoloji derslerinden alınan notlarla sınırlandırılmıştır.

TANIMLAR ve KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılan bazı kavramların tanımları şöyledir:

Geçerlik: Bir ölçme aracının geliştirildiği kullanım amacına hizmet etme derecesidir.

Yordama Geçerliği: Psikolojik ölçme araçlarından elde edilen "yordayıcı puan" ile gelecekteki durumlarla ilgili bir "ölçüte" ilişkin değerler arasındaki korelasyondur.

Akademik Başarı: Öğrencilerin lise birinci sınıf derslerinden aldıkları ders notlarıdır.

Yıl Sonu Genel Başarı: Lise birinci sınıf Türkçe, Matematik, Fizik, Kimya, Biyoloji, Tarih ve Coğrafya derslerindeki yıl sonu notlarının ortalamasıdır.

Türkçe Testi Puanı: OKÖSYS Türkçe testindeki düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

Matematik Testi Puanı: OKÖSYS Matematik testindeki düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

Fizik Alt Test Puanı: OKÖSYS Fen Bilimleri Testindeki fizik alanıyla ilgili olarak düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

Kimya Alt Test Puanı: OKÖSYS Fen Bilimleri Testindeki kimya alanıyla ilgili olarak düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

Biyoloji Alt Test Puanı: OKÖSYS Fen Bilimleri Testindeki biyoloji alanıyla ilgili olarak düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

Tarih Alt Test Puanı: OKÖSYS Sosyal Bilimler Testindeki tarih alanıyla ilgili olarak düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

Coğrafya Alt Test Puanı: OKÖSYS Sosyal Bilimler Testindeki coğrafya alanıyla ilgili olarak düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

OKÖSYS Test Puanı: OKÖSYS testindeki düzeltme yapılmadan elde edilen doğru cevap sayısıdır.

Bu araştırmada kullanılan kısaltmaların anlamları şöyledir:

OKÖSYS: Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sınavı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

EĞİTEK: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü

ÖSYM: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi

ÖSS: Öğrenci Seçme Sınavı

ÖYS: Öğrenci Yerleştirme Sınavı

ÖSYS: Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı

BÖLÜM II

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem grupları, araştırma için gerekli olan verilerin nasıl toplandığı ve nasıl çözümlendiği üzerinde durulmuştur.

ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırmanın amacı, 1999 yılında bazı ortaöğretim kurumlarına öğrenci seçiminde kullanılan OKÖSYS'nin ortaöğretim kurumlarındaki lise birinci sınıf yıl sonu başarılarını yordama gücünü belirlemektir. Bunun için araştırmada, adayların OKÖSYS'den aldıkları puanlarla yerleşmiş oldukları ortaöğretim kurumlarındaki, OKÖSYS'deki testlerle doğrudan ilişkili sayılabilecek derslerdeki akademik başarıları arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle araştırma var olan durumların olay ve koşullarla ilişkilerini dikkate alarak, olaylar arası etkileşimi açıklamayı hedef almaktadır (Kaptan, 1986). Bu araştırma iki veya daha fazla değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeye çalışan ilişkisel türden betimsel bir çalışma niteliğindedir (Karasar, 1995).

EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın kapsamına, OKÖSYS'ye katılan okulların tümü değil, yalnızca Anadolu Liseleri dahil edilmiştir. Anadolu Liselerinin seçilme nedenleri arasında; bu okullara yerleşen öğrenci sayısının diğer okullara göre daha fazla olması, bu okulların OKÖSYS taban puanlarının kendi içinde farklılık göstermesi, okul sayılarının fazla olması ve yerleşen öğrenci sayısının diğer okul türlerine oranla daha çok olması sayılabilir (MEB Sayısal Veriler; 1999, 2000).

Bu araştırmada ele alınan problemleri çözmek amacıyla üzerinde çalışılacak örneklem grubunun belirlenmesinde şu yollar izlenmiştir. Öncelikle araştırma verilerinin daha denetimli bir ortamda toplanabilmesi ve araştırmanın daha güvenli yürütülebilmesi için üzerinde çalışılacak okulların Ankara ilinden seçilmesinin daha uygun olacağı düşünölmüştür. Ankara'da bulunan toplam 31 Anadolu Lisesi'nin içinden 9 tanesi örneklem olarak belirlenmiş ve örneklem olarak belirlenen okullar, erkek, kız ve toplam öğrenci sayıları Çizelge 4'te verilmiştir

Çizelge 4. Araştırmada Üzerinde Çalışılan Okullar, Erkek, Kız ve Toplam Öğrenci Sayıları

Grup	Okul	Erkek	Kız	Toplam
Üst	Atatürk Anadolu Lisesi	24	48	72
	Gazi Anadolu Lisesi	19	17	36
	Milli Piyango Anadolu Lisesi	18	16	34
Orta	İncesu Anadolu Lisesi	26	22	48
	Ali Naili Erdem Anadolu Lisesi	24	22	46
	Mamak Anadolu Lisesi.	19	29	48
Alt	Şereflikoçhisar Anadolu Lisesi	36	23	59
	Çubuk Anadolu Lisesi	25	22	47
	Mustafa Hakan Güvençer Anadolu Lisesi	31	14	45
Toplam		222	213	435

Çizelge 4'teki bu 9 okul belirlenirken, öncelikle 31 okul OKÖSYS taban ve tavan puanlarına göre büyükten, küçüğe doğru sıralanmış ve üst, orta ve alt olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Bu gruplar içerisinde, üst düzeyi oluşturan 3, orta düzeyi oluşturan 3 ve alt düzeyi oluşturan okullardan 3 olmak üzere toplam 9 okul seçilmiştir. Örnekleme oluşturan 9 okuldaki öğrenci sayısı, 31 okuldaki toplam öğrenci sayısının %17'sini oluşturmaktadır.

VERİLERİN TOPLANMASI

Bu araştırmada ele alınan problemlerin çözümine yardımcı olabilmek amacıyla kullanılan veriler iki kaynaktan sağlanmıştır.

İlk kaynakla ilgili veriler öğrencilerin lise birinci sınıf yıl sonu başarılarıdır. Bunlar, ilgili okulların 2000-2001 eğitim-öğretim yılı "Sınıf Geçme Defterleri"nden alınmıştır.

İkinci kaynakla ilgili veriler öğrencilerin, OKÖSYS'den aldıkları ham puanlardır. Sosyal Bilgiler Testinde yer alan Vatandaşlık Bilgisi dersiyle ilgili olan sorular, lise 1. sınıf programında Vatandaşlık Bilgisi dersinin bulunmayışından dolayı araştırma içerisine katılmamıştır. Ayrıca Sosyal Bilgiler Testinin son dört sorusu iki grupta hazırlanmaktadır. Bunlardan birinci gruptaki sorular ilköğretimde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi alanlara yönelik ve ikinci gruptaki sorular ise bu dersi almayan öğrencilere yönelik hazırlanmaktadır. Bu iki grup sorularının doğru yanıtlarının aynı seçeneğe atanmış olmasından ve öğrencilerin hangi sorulara yanıt verdiklerinin bilinmemesinden dolayı son dört soru da kapsam dışı bırakılmıştır. Böylece 7 soru araştırmaya katılmamış, diğer veriler MEB-EĞİTEK Ölçme ve Değerlendirme Daire Başkanlığından sağlanmıştır.

Araştırma için toplanan OKÖSYS puanları, toplam ağırlıklı standart puanlar yerine ham puanlar. Burada, okullarda düzeltilmiş puan sisteminin kullanılmaması ve toplam ağırlıklı standart puanına göre ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisinin daha fazla olabileceğinin varsayılmasından dolayı öğrencilerin doğru yanıt sayıları (ham puanlar) tercih edilmiştir.

Öğrencilerin okul akademik başarı notlarıyla, OKÖSYS'den aldıkları puanlar, aday numaraları ve kimlik bilgileri kullanılarak bilgisayara aktarılmıştır. Bu yolla oluşturulan veriler, gerekli denetimler yapılarak çözümlenmeye hazır duruma getirilmiştir.

Bu araştırmada kullanılan OKÖSYS puanları, ilgili test maddelerine verilen doğru yanıt sayılarından oluşmaktadır.

VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ

Araştırmada ele alınan problemlerin çözümlenmesinde öncelikle aritmetik ortalama, standart sapma gibi testin betimsel istatistiklerine ayrıca, testin tümünün ve alt testlerinin güvenilirliklerine bakılmıştır. Daha sonra amaçlar için gerekli çözümlemelere geçilmiştir.

Araştırmanın birinci grup alt amacını, öğrencilerin OKÖSYS'den aldıkları ham puanlar ile lise birinci sınıfın alt testlerle ilgili derslerinden aldıkları yıl sonu başarı puanları arasındaki ilişkinin düzeyi oluşturmaktadır. Bu ilişki Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısıyla hesaplanmıştır.

Araştırmanın ikinci grup alt amacında ise, lise birinci sınıf derslerindeki yıl sonu başarısını OKÖSYS'deki testlerden hangilerinin daha çok yordadığını belirlemek için, "Aşamalı Çoklu Regresyon" (Stepwise Multiple Regression) analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın yordanan (bağımlı) değişkenleri; Türk Dili ve Edebiyat Dersi Başarı Notu, Matematik Dersi Başarı Notu, Fizik Dersi Başarı Notu, Kimya Dersi Başarı Notu, Biyoloji Dersi Başarı Notu, Tarih Dersi Başarı Notu ve Coğrafya Dersi Başarı notlarıdır. Yordayıcı (Bağımsız) Değişkenleri ise; Türkçe Testi, Matematik Testi, Fizik Alt Testi, Kimya Alt Testi, Biyoloji Alt Testi, Tarih Alt Testi ve Coğrafya Alt Testidir.

Aşamalı çoklu regresyon analizi deneysel çalışmalardan ve deneysel olmayan çalışmalardan elde edilen verileri analiz etmek için kullanılmaktadır. Veriler deneysel yöntemlerle elde edildiyse regresyon analizdeki değişkenler bağımlı ve bağımsız değişkenler olarak, deneysel olmayan yöntemlerle elde edildiyse bağımlı değişken ve bağımsız değişkenlerden çok yordayıcılar ve ölçüt olarak adlandırılmaktadır (Green, Salkind ve diğerleri, 2000). Aşamalı çoklu regresyon analizi yönteminde, ilk önce bağımlı (ölçüt) değişken Y ile en yüksek korelasyonu veren bağımsız (yordayıcı) değişkeni yani bağımsız

değişkenin varyansının açıklanmasında en büyük rolü oynayan bağımsız değişken X_a ' yi seçerek işlemler yapılmaktadır. Daha sonra ise bağımlı (ölçüt) değişken Y 'nin varyansını birincisiyle birlikte en çok açıklayan bağımsız değişken (yordayıcı) X_b 'yi analize katmakta ve analiz bu biçimde devam etmektedir. Yani aşamalı çoklu regresyon yönteminde, bağımsız değişkenler, bağımlı değişkenle basit korelasyonlarının büyüklüğüne göre denkleme alınmaktadır. Bağımlı (ölçüt) değişken Y 'nin varyansını açıklamada önemli bir katkı vermeyen bağımsız (yordayıcı) değişkenler işleme alınmamaktadır (Büyüköztürk, 2002).

Regresyon analizlerine ilişkin çizelgelerde şu bilgilere yer verilmiştir:

B : Regresyon katsayısı

R : Çoklu korelasyon katsayısı

R^2 : Determinasyon katsayısı

β : Standardize edilmiş regresyon katsayısı

β^2 : Bağımsız değişkenin, diğer bağımsız değişkenlere bağlı kalmaksızın açıkladığı varyans miktarı

P : Test istatistiğinin anlamlılık düzeyi.

Aşamalı çoklu regresyon analizlerine ilişkin verilen çizelgelerin altında, regresyon eşitliği çıkarılmıştır.

Bu araştırmada yapılan analizlerin tümünde, Statistical Package For Social Sciences (SPSS 10.0) adı altında kullanıma sunulan paket programından ve analizlerin yorumlanmasında Sosyal Bilimler İçin İstatistiğe Giriş kitabından yararlanılmıştır (Köklü ve Büyüköztürk, 2000).

BÖLÜM III

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu araştırmada, 1999 yılında uygulanan OKÖSYS içinde yer alan testlerden elde edilen puanların, ortaöğretimdeki başarıyı yordama gücünün nasıl olduğuna; bir başka deyişle, OKÖSYS'nin yordama geçerliğinin ne düzeyde olduğuna bakılmıştır.

1999 OKÖSYS dört testten oluşmaktadır. Bu testler Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji) ve Sosyal Bilgiler (Tarih, Coğrafya, Vatandaşlık Bilgisi)'dir. OKÖSYS'yi oluşturan testlerin her birinde sırasıyla Türkçe 25, Matematik 25, Fen Bilimleri (Fizik 11, Kimya 5, Biyoloji 9) 25, Sosyal Bilgiler (Tarih 10, Coğrafya 8, Vatandaşlık Bilgisi 3, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi 4) 25 olmak üzere toplam 100 sorudan oluşmaktadır. Ayrıca, Sosyal Bilgiler Testi içinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi almayanlara yönelik 2 Tarih, 1 Coğrafya, 1 Vatandaşlık Bilgisi olmak üzere 4 soruluk bir bölümde yer almaktadır. Lise birinci sınıfta Vatandaşlık Bilgisi dersinin programda bulunmaması nedeniyle bu derse ait sorular araştırma kapsamı dışında tutulmuştur. Böylece adayların ham puanları belirlenirken, toplam doksan üç soruya verdikleri yanıtlar dikkate alınmıştır. 1999 OKÖSYS'de kullanılan testlerin soru sayıları, aritmetik ortalama, standart sapma ve KR 20 güvenirlilik katsayıları Çizelge 5'te verilmiştir.

Çizelge 5.1999 Yılı OKÖSYS'de Kullanılan Testlerin Soru Sayıları, Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve KR 20 Güvenirlilik Katsayıları
(n= 435)

Testler	Soru Sayısı	\bar{X}	S_x	KR 20
Türkçe	25	19,97	3,54	0,75
Matematik	25	14,41	5,74	0,88
Fizik	11	6,13	2,16	0,58
Kimya	5	3,23	1,30	0,49
Biyoloji	9	5,17	2,05	0,58
Tarih	10	7,47	1,85	0,53
Coğrafya	8	4,35	1,66	0,40

Çizelge 5'e bakıldığında, 1999 OKÖSYS'de kullanılan testler için KR 20 güvenilirlik katsayılarının 0,40 ile 0,88 arasında değiştiği görülmektedir. Türkçe ve Matematik Testlerine ait güvenilirlik katsayılarının yüksek; Fizik, Kimya, Biyoloji, Tarih ve Coğrafya Testlerine ait olan güvenilirlik katsayılarının düşük olduğu görülmektedir. Türkçe ve Matematik Testlerine ait güvenilirlik katsayılarının yüksek olmasının bir nedeni soru sayılarının diğer testlere oranla daha fazla olması; diğer nedeni ise, konuları arasındaki önkoşul ilişkilerinden dolayı sorular arasındaki tutarlılığının bulunmasıdır. Bir testin güvenilirliği testi oluşturan soru sayısı ile ilgilidir (Tekin, 1991). Konuları arasında öğrenmeler açısından sıkı bir önkoşul ilişkisi bulunan Türkçe, Matematik Testlerinin güvenilirliklerinin yüksek, konuları arasında sıkı bir önkoşul ilişkisi bulunmayan Tarih ve Coğrafya Alt Testlerinin güvenilirlik katsayılarının düşük olduğu görülmektedir. Fen Bilimlerinin kendi konuları arasında bir önkoşul ilişkisi bulunmasına karşın soru sayılarının az olmasından dolayı güvenilirlik katsayıları da düşük çıkmıştır.

Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji) ve Sosyal Bilgiler (Tarih, Coğrafya) Testlerinin KR 20 güvenilirlik katsayıları 0,77 ve 0,63'tür. Buradan da Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler içinde yer alan alt testlerin güvenilirlik katsayılarının düşük çıkmasında soru sayısının az olmasının etkili olduğu görülmektedir. 1999 OKÖSYS'nin tümünün KR 20 güvenilirlik katsayısı ise 0,92'dir. Bu değer genel olarak testin güvenilir olduğunu göstermektedir. KR 20'nin yüksek olması, test puanlarına karışan tesadüfi hatalarının az olduğunu ve testi oluşturan soruların aynı zihinsel becerileri ölçmeye çalıştığını göstermektedir (Özçelik, 1989). Ayrıca testin güvenilirlik katsayısı konuyla ilgili yapılmış araştırmalardan elde edilen güvenilirlik katsayılarından yüksektir.

Araştırmanın alt bölümlerine geçmeden önce, OKÖSYS'de yer alan testlerin birbirleriyle ve testin tümüyle olan korelasyon değerleri Çizelge 6'da verilmiştir.

Çizelge 6. Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı
Testler Arası Korelasyonlar

	Türkçe	Matematik	Fizik	Kimya	Biyoloji	Fen Bilimleri	Tarih	Coğrafya	Sosyal Bilimler	Testin Tümü
Türkçe	---									
Matematik	0,64*	---								
Fizik	0,47*	0,63*	---							
Kimya	0,44*	0,51*	0,50*	---						
Biyoloji	0,52*	0,55*	0,48*	0,51*	---					
Fen Bil.	0,59*	0,70*	0,84*	0,76*	0,83*	---				
Tarih	0,56*	0,50*	0,35*	0,45*	0,45*	0,50*	---			
Coğrafya	0,39*	0,45*	0,32*	0,40*	0,34*	0,42*	0,44*	---		
Sosyal Bil.	0,57*	0,57*	0,39*	0,50*	0,47*	0,55*	0,86*	0,82*	---	
Testin Tümü	0,81*	0,90*	0,72*	0,66*	0,71*	0,86*	0,69*	0,59*	0,76*	---

*p<0,05

Çizelge 6'ya bakıldığında, OKÖSYS'yi oluşturan testlerin birbirleriyle olan korelasyonları 0,32 ile 0,90 arasında değişmektedir. Yetenek testlerini oluşturan alt testlerin, testin tümüyle olan korelasyon değerlerinin yüksek birbirleri arasındaki korelasyon değerlerinin ise düşük olması beklenir (Thorndike, 1986). Türkçe Testi ile Matematik Testi arasındaki korelasyon 0,64 ile en yüksek değere sahiptir. Bu testlerin, testin tümüyle olan korelasyon değerleri sırasıyla 0,81 ve 0,90'dır. Çizelge 6'da testlerin, birbirleriyle olan korelasyon değerlerinin genelde orta düzeyde diyebileceğimiz bir değerde olduğu görülmektedir. Testler arası en düşük korelasyon değeri, Coğrafya Alt Testi ile Fizik Alt Testi arasındadır. Bu durum, testlerin birbirinden bağımsız olarak, kendi boyutlarıyla ilgili özellikleri ölçtüğü anlamında yorumlanabilir.

Bulgular araştırmanın alt amaçlarına göre iki alt bölümde yorumlanmıştır. Bunlar sırasıyla aşağıda ele alınmıştır.

Birinci alt bölümde 1999 OKÖSYS'de kullanılan testlerden alınan puanlar ile testlerle ilişkili lise birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerden kazanılan yıl sonu başarı puanları arasındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır. Bunun için 1999 OKÖSYS testlerinden alınan puanlar ile lise birinci sınıfın programında yer alan ve testlerle ilişkili olan derslerdeki başarı notları arasındaki ilişki Pearson Momentler Çarpım Korelasyon Katsayısıyla

hesaplanmıştır. OKÖSYS'nin tümü ve testlere ait puanlar ile bu testlerle ilişkili derslerden kazanılan başarı notları arasındaki korelasyon değerleri testlere göre açıklanmıştır

İkinci alt bölümde, lise birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerdeki akademik başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangi alt test veya testlerin yordamaya çalıştığı belirlenmektedir. Bu belirleme için çoklu regresyon analizi yönteminden yararlanılmıştır. Alt amaçlar sırasıyla tekrar yazılmış, bulgular ve yorumlar ondan sonra yapılmıştır.

Birinci Grup Alt Amaçlar: OKÖSYS'de kullanılan testlerden alınan puanlar ile lise birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerdeki yılsonu başarı notları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır, varsa ne düzeydedir?

1.1 OKÖSYS'deki Türkçe Testi puanları ile lise birinci sınıf öğretim programındaki Türk Dili ve Edebiyatı dersinden alınan notlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

OKÖSYS'de bulunan Türkçe Testi içerisinde toplam 25 soru bulunmaktadır. Öğrencilerin, OKÖSYS Türkçe Testinden aldıkları puanlar ile ise birinci sınıf öğretim programındaki Türk Dili ve Edebiyatı dersinden aldıkları yıl sonu başarı notları arasındaki ilişki 0,34 bulunmuştur. Türkçe Testindeki sorular, ilköğretim Türkçe dersi programına göre hazırlanmaktadır. Bu nedenle Türkçe Testinde yoklanan becerilerle, ortaöğretimdeki Türk Dili ve Edebiyatı dersinde ölçülen zihinsel beceriler arasındaki farklılıklar ilişkinin düşük çıkmasında etkili olmuş olabilir. OKÖSYS Türkçe Testi puanlarının lise birinci sınıf öğretim programında yer alan Türk Dili ve Edebiyatı dersi yıl sonu başarı puanlarının ancak %12'sini yordayabilmektedir. Türk Dili ve Edebiyatı dersi başarı puanlarının ancak %12'si Türkçe Test puanlarıyla açıklanabilir.

1.2 OKÖSYS'deki Matematik Testi puanları ile lise birinci sınıf öğretim programındaki matematik dersinden alınan puanlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

OKÖSYS'de bulunan Matematik Testi içerisinde toplam 25 soru bulunmaktadır. Öğrencilerin, OKÖSYS Matematik Testinden aldıkları puanlar ile lise birinci sınıf öğretim programında yer alan matematik dersinden aldıkları yıl sonu başarı notları arasındaki ilişki 0,57 bulunmuştur. Bu ilişkiye göre Matematik Testinde yoklanan özellikler ile ortaöğretim matematik dersindeki yoklanan özelliklerin birbiriyle ilişkili olduğu ve aynı zihinsel beceriye sahip oldukları ileri sürülebilir. Bulunan bu değere göre, OKÖSYS Matematik Test puanları lise birinci sınıf programında yer alan matematik dersi yıl sonu başarı notlarının % 32,5'ini yordayabildiği ileri sürülebilir. Matematik başarılarının ancak % 33'ü Matematik Testinden alınan puanlar ile açıklanabilir. OKÖSYS alt testleri içerisinde ortaöğretimdeki dersleri en iyi yordayabilen testin Matematik Testi olduğu korelasyon değerlerine bakıldığında görülmektedir.

1.3 OKÖSYS'deki Fen Bilimleri Testi (Fizik, Kimya, Biyoloji) puanları ile lise birinci sınıf öğretim programındaki Fizik, Kimya, Biyoloji derslerinden alınan notlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır; varsa ne düzeydedir?

OKÖSYS'de bulunan Fen Bilimleri Testi içerisinde toplam 25 soru bulunmaktadır. Bu soruların 11'i fizik, 5'i kimya, 9'u biyoloji derslerinin konularına aittir. Öğrencilerin, OKÖSYS Fen Bilimleri (Fizik, Kimya, Biyoloji) Testinden aldıkları puanlar ile lise birinci sınıf öğretim programlarında yer alan fizik, kimya ve biyoloji derslerinden aldıkları yıl sonu başarı notları arasındaki ilişkiler sırasıyla Fizikte 0,41, Kimyada 0,23 ve Biyolojide 0,47'dir. Bu ise Fen Bilimleri-Fizik Alt Testi puanları lise birinci sınıf öğretim programında yer alan fizik dersi yıl sonu başarı notlarının % 17'sinin, Fen Bilimleri-Biyoloji Alt Testi puanları lise birinci sınıf öğretim programında yer alan biyoloji dersi yıl sonu başarı puanlarının % 22'sinin ve Fen Bilimleri-Kimya Alt Testi puanları ise lise birinci sınıf öğretim programında yer alan kimya dersi yıl sonu başarı notlarının ancak % 05'sinin açıklanabileceğini göstermektedir. OKÖSYS Fen Bilimleri Kimya Alt Test puanları ile kimya ders başarı notları arasındaki

korelasyonun düşük oluşu test içerisinde bulunan soru sayısının az olmasından kaynaklanabilir.

1.4 OKÖSYS'deki Sosyal Bilgiler Testi puanları ile lise birinci sınıf öğretim programındaki tarih ve coğrafya derslerinden alınan notlar arasında anlamlı bir ilişki var mıdır, varsa ne düzeydedir?

OKÖSYS'de bulunan Sosyal Bilgiler Testi içerisinde toplam 25 soru bulunmaktadır. Bu soruların 10'u Tarih, 8'i Coğrafya, 4'ü Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi ve 3'ü Vatandaşlık Bilgisi ders konularından yer almaktadır. Bu araştırmada, Tarih ve Coğrafya Alt Test puanlarıyla lise birinci sınıf öğretim programında yer alan tarih ve coğrafya derslerinin yılsonu başarı notları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Sosyal Bilgiler Testi yukarıda açıklanan nedenlerden dolayı 18 soru üzerinden değerlendirilmiştir. OKÖSYS Sosyal Bilgiler-Tarih Alt Test puanları ile lise birinci sınıf öğretim programında yer alan tarih dersi başarı notları arasındaki ilişki 0,28'dir. Buradan Sosyal Bilgiler-Tarih Alt Test puanlarının lise birinci sınıf öğretim programında yer alan tarih dersi yıl sonu başarı notlarının ancak % 0,08'ni açıklayabilmektedir. OKÖSYS Sosyal Bilgiler-Coğrafya Alt Test puanları ile lise birinci sınıf öğretim programında yer alan coğrafya dersi başarı notları arasındaki ilişki 0,07 bulunmuştur. Bu ise Coğrafya Alt Test puanlarıyla ders başarıları arasında istatistiksel olarak bir ilişkinin düşük olması ve Sosyal Bilgiler-Coğrafya Alt Testi içerisinde bulunan soruların birinci sınıf öğretim programındaki coğrafya ders başarılarını yordamada yetersiz kalmaktadır. Coğrafya Alt Testi güvenilirlik katsayısının 0,40 olması ve Coğrafya Alt Test puanları ile ders başarıları arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmaması bu test içerisindeki soruların ölçmeyi amaçladığı özellikleri ölçemediği biçiminde yorumlanabilir. Tarih Alt Testi güvenilirlik katsayısıyla ilgili olarak Çizelge 5'e bakıldığında, ölçmeyi amaçladığı özellikleri ölçmede yetersiz kaldığı ileri sürülebilir.

1.5 OKÖSYS testinin genelinden kazanılan puanlar ile lise birinci sınıf genel başarı not ortalamaları arasında anlamlı bir ilişki var mıdır, varsa ne düzeydedir?

OKÖSYS'de bulunan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler Testlerinde toplam 100 soru bulunmaktadır. Bunlardan 7'si araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Öğrencilerin, OKÖSYS içerisindeki alt testlerin tamamından aldıkları puanlar ile lise birinci sınıf öğretim programlarında yer alan, alt testler ile ilişkili derslerden aldıkları yıl sonu başarı not ortalamaları arasındaki ilişki 0,52 bulunmuştur. OKÖSYS'nin tümünden elde edilen test puanlarının lise birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerdeki yıl sonu başarılarının ancak % 27'sini yordamakta, diğer deyişle yıl sonu başarı not ortalamalarının % 27'si OKÖSYS test puanları tarafından açıklanabilmektedir.

İkinci Grup Alt Amaçlar: Lise birinci sınıfta okutulmakta olan derslerdeki akademik başarıyı, OKÖSYS testlerinden hangisi veya hangileri açıklayabilmektedir?

2.1 Lise birinci sınıf öğretim programı Türk Dili ve Edebiyatı dersine ait başarı notlarını OKÖSYS'de kullanılmakta olan testlerden hangisi veya hangileri açıklayabilmektedir?

Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, Türk Dili ve Edebiyatı dersindeki yıl sonu başarı notlarının kestirilmesine ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları ve buna en uygun regresyon eşitliği Çizelge 7'de verilmiştir.

Çizelge 7. Lise 1. Sınıf Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği

Model	B	β^2	R	R^2	Tahminin Standart Hatası	Değişim İstatistikleri			
						R^2 Değişim	F Değişim	SD	P
1	0,841	0,071.	0,340a	0,116	10,465	0,116	56,563	433	0,000
2	0,768	0,016	0,356b	0,127	10,412	0,011	5,494	432	0,020
Sabit	46,732								

a. Yordayıcılar (Sabit): Türkçe

b. Yordayıcılar (Sabit): Türkçe, Tarih

Yıl Sonu Türk Dili ve Edebiyatı Ders Başarısı = 46,732 + 0,841 Türkçe + 0,768 Tarih

- a. Yordayıcılar (Sabit): Matematik
- b. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Türkçe
- c. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Türkçe, Tarih

Yıl Sonu Matematik Ders Başarısı= 0,192 + 1,343 Matematik + 0,763 Türkçe + 0,992 Tarih

Çizelge 8'de verilen aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı matematik dersine ilişkin yıl sonu başarı notları ile değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren çoklu regresyon katsayısı $R= 0,594$ 'tür. Bu değişkenlerin üçü birlikte lise birinci sınıf öğretim programında yer alan matematik başarı notlarının % 35,2'sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayılarının kareleri (β^2) dikkate alındığında matematik dersi yıl sonu başarı notlarının en önemli kestiricisi Matematik Testi olup, matematik dersi başarılarındaki varyansın % 17,9'unu açıklamaktadır. Bunu % 2 ile Türkçe Testi ve % 1 ile Tarih Alt Testi izlemektedir. Burada matematik ders başarılarını tahminde Türkçe Testi puanlarının az da olsa etkili olduğu ileri sürülebilir. Çizelge 8'e bakıldığında, matematik ders başarısında Türkçe ve Tarih Testlerinin ölçtüğü zihinsel becerilerinin etkili olduğu görülmektedir.

2.3 Lise birinci sınıf öğretim programı, fizik, kimya ve biyoloji derslerine ait başarı notlarını, OKÖSYS'de kullanılmakta olan testlerden hangisi veya hangileri açıklayabilmektedir?

a) Fizik Dersi Başarı Notlarının Kestirilmesi

Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, fizik dersindeki yıl sonu başarı notlarının kestirilmesine ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları ve buna en uygun regresyon eşitliği Çizelge 9'da verilmiştir.

Çizelge 9. Lise 1. Sınıf Fizik Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği

Model	B	β^2	R	R^2	Tahminin Standart Hatası	Değişim İstatistikleri			
						R^2 Değişim	F Değişim	SD	P
1	1,290	0,200.	0,553a	0,306	13,800	0,306	190,611	433	0,000
2	0,766	0,026	0,567b	0,321	13,658	0,016	10,080	432	0,002
Sabit	28,818								

a. Yordayıcılar (Sabit): Matematik

b. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Türkçe

Yıl Sonu Fizik Ders Başarısı= 28,818 + 1,290 Matematik + 0,766 Türkçe

Çizelge 9'da verilen aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, fizik dersine ilişkin yıl sonu başarı notları ile değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren çoklu regresyon katsayısı $R= 0,567$ 'dir. Değişkenlerin ikisi birlikte lise birinci sınıf öğretim programında yer alan fizik dersine ilişkin başarı notlarının % 32,1'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayılarının kareleri (β^2) dikkate alındığında fizik dersi yıl sonu başarı notlarının en önemli kestiricisi Matematik Testi olup, fizik ders başarı notlarındaki varyansın % 20'sini açıklamaktadır. Bunu % 2,7 ile Türkçe Testi izlemektedir. Matematik Test puanları fizik yıl sonu ders başarılarının % 30'unu açıklamaktadır. Buradan Matematik Testi içerisindeki soruların ölçtüğü zihinsel beceriler ile fizik ders başarısında etkili olan zihinsel becerilerin ortak olabileceği ileri sürülebilir. Fizik Alt Test puanları fizik ders başarı puanlarını açıklama yetersiz kaldığı görülmektedir. Bu durum, Fizik Alt Test içerisindeki soruların ölçtüğü zihinsel süreçlerle, fizik ders başarılarında etkili olan zihinsel süreçler arasında farklılıkların olabileceğini göstermektedir.

b) Kimya Dersi Başarı Notlarının Kestirilmesi

Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, kimya dersi yıl sonu başarı notlarının kestirilmesine ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları ve buna en uygun regresyon eşitliği Çizelge 10'da verilmiştir.

Çizelge 10. Lise 1. Sınıf Kimya Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği

Model	B	β^2	R	R^2	Tahminin Standart Hatası	Değişim İstatistikleri			
						R^2 Değişim	F Değişim	SD	P
1	0,582	0,051.	0,368a	0,136	13,796	0,136	67,872	433	0,000
2	1,151	0,020	0,397b	0,158	13,633	0,022	11,445	432	0,001
3	0,925	0,016	0,411c	0,169	13,561	0,011	5,577	431	0,019
Sabit	39,964								

a. Yordayıcılar (Sabit): Matematik

b. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Tarih

c. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Tarih, Biyoloji

Yıl Sonu Kimya Ders Başarısı= 39,964 + 0,582 Matematik + 1,151 Tarih + 0,925

Biyoloji

Çizelge 10'da verilen aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin lise birinci sınıf kimya dersine ilişkin yıl sonu başarı notları ile değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren çoklu regresyon katsayısı $R= 0,411$ 'dir. Bu değişkenlerin üçü birlikte kimya ders başarısının ancak % 16,9'unu açıklayabilmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayılarının kareleri (β^2) dikkate alındığında kimya dersi yıl sonu başarı notlarının en önemli kestiricisi Matematik Testi olup, kimya dersi başarı notlarındaki varyansın % 5,1'ini açıklamaktadır. Bunu % 2 ile Tarih Alt Testi ve % 1,6 ile Biyoloji Alt Testi izlemektedir. Burada kimya ders başarı notlarını açıklamada Kimya Alt Testi puanlarının yetersiz kaldığı görülmektedir. Buradan Kimya Alt Testindeki soru sayısının azlığı, kimya ders başarısının yordanmasında yetersiz kalışının bir nedeni olabilir. Kimya ders başarısı yordayıcıları arasında Tarih ve Biyoloji Alt Testleri de yer almaktadır. Aynı durum tarih ders başarısının yordanmasında Kimya Alt Testinin etkili olduğu görülmektedir. Her iki alt testteki sorular

incelendiğinde soru tiplerinin benzer yapıdaki davranışları ölçtüğü ileri sürülebilir.

c) Biyoloji Dersi Başarı Notlarının Kestirilmesi

Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, biyoloji dersi yıl sonu başarı notlarının kestirilmesine ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları ve buna en uygun regresyon eşitliği Çizelge 11'de verilmiştir.

Çizelge 11. Lise 1. Sınıf Biyoloji Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği

Model	B	β^2	R	R^2	Tahminin Standart Hatası	Değişim İstatistikleri			
						R^2 Değişim	F Değişim	SD	P
1	0,626	0,0424	0,495a	0,245	15,143	0,245	140,856	433	0,000
2	1,716	0,0408	0,546b	0,298	14,618	0,053	32,650	432	0,000
3	0,822	0,0278	0,570c	0,325	14,360	0,026	16,683	431	0,000
4	1,319	0,0196	0,580d	0,337	14,245	0,012	7,987	430	0,005
Sabit	19,084								

a. Yordayıcılar (Sabit): Matematik

b. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Biyoloji

c. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Biyoloji, Türkçe

d. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Biyoloji, Türkçe, Tarih

Yıl Sonu Biyoloji Ders Başarısı= 19,084 + 0,626 Matematik + 1,716 Biyoloji + 0,822 Türkçe + 1,319 Tarih

Çizelge 11'de verilen aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin lise birinci sınıf biyoloji dersine ilişkin yıl sonu başarı notları ile değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren çoklu regresyon katsayısı $R= 0,58$ 'dir. Bu değişkenlerin üçü birlikte % 33,7'sini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayılarının kareleri (β^2) dikkate alındığında biyoloji dersi yıl sonu başarı notlarının en önemli kestiricisi Matematik Testi olup, biyoloji dersi başarı puanlarındaki varyansın % 4,2'sini açıklamaktadır. Bunu % 4,1 ile Biyoloji Alt Testi, % 2,7 ile Türkçe Testi ve % 1,9 ile Tarih Alt Testi izlemektedir. Buradan lise birinci sınıf biyoloji ders başarısı ile Matematik Testi puanı, Biyoloji Alt Testi puanlarıyla ve Türkçe Testi puanı arasında 0,52'dir.

Okullardaki biyoloji dersiyle ilgili olarak öğrencilere bilgiler aktarılmakta, öğrenciden o bilgiyi bilmesi ve karşılaştığı yeni bir durumda bilgiyi kullanması istenmektedir. Türkçe ve Tarih Testleri okuduğunu anlama, verilen ilke ve kavramlara göre yorum yapma becerisini ölçmektedir. Dolayısıyla biyoloji ders başarısında okuduğunu anlama becerisinin etkili olduğu ileri sürülebilir.

2.4 Lise birinci sınıf öğretim programı tarih ve coğrafya derslerine ait yıl sonu başarı notlarını OKÖSYS'de kullanılmakta olan testlerden hangisi veya hangileri açıklayabilmektedir?

a) Tarih Dersi Başarı Notlarının Kestirilmesi

Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, tarih dersi yıl sonu başarı notlarının kestirilmesine ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları ve buna en uygun regresyon eşitliği Çizelge 12'de verilmiştir.

Çizelge 12. Lise 1. Sınıf Tarih Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği

Model	B	β^2	R	R^2	Tahminin Standart Hatası	Değişim İstatistikleri			
						R^2 Değişim	F Değişim	SD	P
1	1,580	0,044	0,281a	0,079	13,249	0,079	37,125	433	0,000
2	1,645	0,024	0,313b	0,098	13,124	0,019	9,253	432	0,002
Sabit	53,173								

a. Yordayıcılar (Sabit):Tarih

b. Yordayıcılar (Sabit): Tarih, Kimya

Yıl Sonu Tarih Ders Başarısı= 53,173 + 1,580 Tarih + 1,645 Kimya

Çizelge 12'de verilen aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin lise birinci sınıf tarih dersine ilişkin yıl sonu başarı notları ile değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren çoklu regresyon katsayısı $R= 0,241$ 'dir. Değişkenlerin ikisi birlikte lise birinci sınıf tarih dersine ait yıl sonu başarı notlarının % 5,8'ini açıklayabilmektedir. Standardize edilmiş regresyon

katsayılarının kareleri (β^2) dikkate alındığında fizik dersi yıl sonu başarı notlarının en önemli kestiricisi Tarih Alt Testi olup, tarih dersi başarı notlarındaki varyansın % 4,4'nü açıklamaktadır. Bunu % 2,4 ile Kimya Alt Testi izlemektedir. Tarih ve Kimya Alt Testleriyle tarih ve kimya dersleri arasındaki ilişki kimya ders başarısının kestirilmesine ilişkin bölümde açıklanmıştır.

b) Coğrafya Dersi Başarı Notlarının Kestirilmesi

Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, coğrafya dersi yıl sonu başarı notlarının kestirilmesine ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları ve buna en uygun regresyon eşitliği Çizelge 13'te verilmiştir.

Çizelge 13. Lise 1. Sınıf Coğrafya Dersi Yıl Sonu Başarı Notlarının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği

Model	B	β^2	R	R^2	Tahminin Standart Hatası	Değişim İstatistikleri			
						R^2 Değişim	F Değişim	SD	P
1	1,006	0,020	0,210a	0,044	14,404	0,044	20,009	433	0,000
2	1,545	0,019	0,241b	0,058	14,317	0,014	6,316	432	0,012
Sabit	54,550								

a. Yordayıcılar (Sabit): Biyoloji

b. Yordayıcılar (Sabit): Biyoloji, Kimya

Yıl Sonu Coğrafya Ders Başarısı = 54,550 + 1,006 Biyoloji + 1,545 Kimya

Çizelge 13'te verilen aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin lise birinci sınıf coğrafya dersine ilişkin yıl sonu başarı notları ile değişkenler arasındaki ilişkiyi gösteren çoklu regresyon katsayısı $R= 0,241$ 'dir. Değişkenlerin ikisi birlikte lise birinci sınıf öğretim programında yer alan coğrafya dersine ilişkin başarı notlarının % 5,8'ini açıklamaktadır. Standardize edilmiş regresyon katsayılarının kareleri (β^2) dikkate alındığında coğrafya dersi yıl sonu başarı notlarının en önemli kestiricisi Biyoloji Alt Testi olup, coğrafya dersi başarı notlarındaki varyansın % 2'sini açıklamaktadır. Bunu % 1,9 ile Kimya Alt Testi izlemektedir. Coğrafya Alt Testindeki soruların, lise birinci sınıf öğretim programındaki coğrafya ders başarılarını hiç

açıklanamaması, testte bulunan soru sayısının az olması ve KR 20 güvenilirlik katsayısının düşük olmasından kaynaklanabilir. Bir önceki alt amaç grubunda Coğrafya Alt Test puanları ile coğrafya ders başarıları arasında manidar düzeyde bir ilişkinin olmadığını belirtilmişti. Buradan Coğrafya Alt Testi içerisinde yer alan sorularının coğrafya ders başarılarını veya herhangi bir ders başarısını yordamada yetersiz olduğu söylenebilir.

2.5 Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerdeki yıl sonu akademik başarıları OKÖSYS'de kullanılmakta olan testlerden hangisi veya hangileri açıklayabilmektedir?

Öğrencilerin lise birinci sınıf öğretim programı, Türk Dili ve Edebiyatı, matematik, fizik, kimya, biyoloji, tarih ve coğrafya derslerindeki, başarı not ortalamalarından oluşan yıl sonu başarılarının kestirilmesine ilişkin aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçları ve buna en uygun regresyon eşitliği Çizelge 14'te verilmiştir.

Çizelge 14. Lise 1. Sınıf Yıl Sonu Akademik Başarısının Kestirilmesine İlişkin Aşamalı Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları ve Regresyon Eşitliği

Model	B	β^2	R	R^2	Tahminin Standart Hatası	Değişim İstatistikleri			
						R^2 Değişim	F Değişim	SD	P
1	0,555	0,0635	0,473a	0,223	11,174	0,223	124,515	433	0,000
2	0,544	0,0231	0,506b	0,256	10,952	0,032	18,809	432	0,000
3	0,918	0,0179	0,520c	0,271	10,856	0,015	8,666	431	0,003
4	0,627	0,0102	0,526d	0,277	10,820	0,007	3,885	430	0,049
Sabit	35.923								

a. Yordayıcılar (Sabit): Matematik

b. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Türkçe

c. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Türkçe, Tarih

d. Yordayıcılar (Sabit): Matematik, Türkçe, Tarih, Biyoloji

Yıl Sonu Akademik Başarısı = 35,923 + 0,555 Matematik + 0,544 Türkçe + 0,918 Tarih + 0,627 Biyoloji

Çizelge 14'te verilen aşamalı çoklu regresyon analizi sonuçlarına göre, öğrencilerin Türkçe, matematik, fizik, kimya, biyoloji, tarih ve coğrafya

derslerinden oluşan yıl sonu başarı notları ile yordayıcı değişkenler arasındaki çoklu korelasyon katsayısı $R= 0,526$ 'dır. Bu değişkenlerin dördü birlikte, lise birinci sınıf yıl sonu başarı notlarını yani lise birinci sınıf sonundaki genel başarı not ortalamasının % 27,7'sini açıklayabilmektedir. Standardize edilmiş regresyon katsayılarının kareleri (β^2) dikkate alındığında yıl sonu başarı notlarının en önemli kestiricisi Matematik Testi olup, % 6,3'lük varyansı açıklamaktadır. Bunu % 2,3'lük varyans ile Türkçe Testi, % 1,8'sini Tarih Alt Testi ve % 1'ini Biyoloji Alt Testi izlemektedir. Matematik Testi ve Türkçe Testi yıl sonu genel başarının % 25'ini açıklamaktadır. Burada Türkçe Testi ve Matematik Testi içerisinde yer alan soru sayılarının diğer testlere oranla fazla olması etkili olabileceği düşünülmektedir.

Araştırmanın alt amaçlarından elde edilen bulgulara genel olarak bakıldığında OKÖSYS sonuçlarıyla, ilgili araştırmalar hakkında genel olarak şunlar söylenebilir.

1999 yılında uygulanan OKÖSYS testinin genelinin güvenilirlik katsayısı 0,92'dir. Bu katsayı, bu tür testler için istenilen değerdir (Walsh ve Betz, 1995). OKÖSYS genelinin ve alt testlerinin KR 20 güvenilirlik katsayıları, çeşitli araştırmalardan (Erkuş, 1996; Duran,1998; Karabay, 1999) çıkan sonuçlara göre biraz daha yüksek olmasına karşın, OKÖSYS'nin amaçlamış olduğu özellikleri tam olarak ölçebilmesi açısından biraz daha yüksek olması gerekmektedir.

Araştırmanın birinci grup alt amacından, OKÖSYS alt test puanları ile ders başarıları arasındaki korelasyonlar 0,23 ile 0,57 arasında bulunmuştur. Türkçe ve Sosyal Bilgiler Testleri ile ders başarıları arasında korelasyonlar, OKÖSYS'den önce uygulanan Anadolu Öğretmen Liseleri Giriş Sınavında kullanılan Türkçe ve Sosyal Bilgiler Testlerinin sahip olduğu (Karabay,1999) korelasyon değerlerinden daha yüksek bulunmuştur Ayrıca OKÖSYS'yi oluşturan testlerin, yükseköğretime öğrenci seçmek için kullanılan testlerle hemen hemen aynı korelasyon değerlerine sahiptir. Diğer araştırmalarda ilişkiler içerisinde negatif yönde bir ilişki bulunmasına karşın (Tan, 1966; ÜSYM, 1979; Kutlu, 1989; Erkuş, 1996; Erdoğan, 1999) bu araştırmada

OKÖSYS puanları ile ders başarıları arasında negatif yönde bir ilişki bulunmamaktadır. Giriş bölümünde, yordama geçerliği katsayısının büyüklüğünü ranj daralmasının etkilediğinden söz edilmişti. Test puanları ile akademik ders başarıları arasında negatif yönde bir ilişkinin bulunmaması ranj daralmasının etkisini azaltmak amacıyla seçilmiş olan örneklemden kaynaklanabilir. Coğrafya Alt Testi puanları ile coğrafya ders başarıları arasında 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.

Ortaöğretim 1.sınıf öğretim programında yer alan derslerdeki akademik başarıyı yordamada en önemli yordayıcılar Matematik ve Türkçe Testleridir. Fizik, Kimya ve Coğrafya Alt Testi puanlarının ilgili derslerdeki başarıları yordamadıkları ve Coğrafya Alt Testinde yer alan sorular ölçmeyi amaçlamış olduğu özellikleri ölçemediği biçiminde yorumlanabilir.

BÖLÜM IV

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Bu araştırmada, 1999 yılında uygulanan OKÖSYS'de yer alan testlerin, ortaöğretimdeki akademik başarıyı ne derece yordadığı üzerinde durulmuştur. Bunun için ilk önce OKÖSYS testlerinin KR 20 güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Buna göre KR 20 güvenirlik katsayıları; Türkçe Testi için 0,75, Matematik Testi 0,88, Fizik Alt Testi için 0,58, Kimya Alt Testi için 0,49, Biyoloji Alt Testi için 0,58, Tarih Alt Testi için 0,53 ve Coğrafya Alt Testi için 0,40 bulunmuştur. Ayrıca. Fen Bilimleri Testi (Fizik, Kimya, Biyoloji) için 0,77, Sosyal Bilgiler Testi (Tarih, Coğrafya) için 0,63 bulunmuştur. Testin tümünün güvenirlik katsayısı ise 0,92'dir. Bu katsayı, konuyla ilgili yapılmış olan araştırmalardan elde edilen güvenirlik katsayılarından yüksektir (ÜSYM, 1979; Kutlu, 1989; Erkuş, 1996, Sezen, 1998; Duran, 1998). Ayrıca, OKÖSYS test puanlarına ait güvenirlik katsayılarının yüksek olması, testte yer alan maddelerin aynı yeteneği ölçtüğü yani testin tek boyutlu olduğunu ve test puanlarının önemli ölçüde tesadüfi hatalardan arınık olduğunu da göstermektedir.

Bu araştırmanın iki temel alt amacından, aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Birinci grup alt amaçlardan çıkan sonuçlar şunlardır:

Bu gruptaki alt amaçlarla, OKÖSYS puanları ile ortaöğretim birinci sınıf öğretim programında yer alan derslerden alınan yıl sonu akademik ders başarıları arasındaki ilişkiye bakılmıştır. Buna göre; Türkçe Testi puanları ile Türk Dili ve Edebiyatı dersi başarıları arasında 0,34, Matematik Testi puanları ile matematik dersi başarı notları arasında 0,57, Fizik Alt Testi puanları ile fizik dersi başarıları arasında 0,41, Kimya Alt Testi puanları ile kimya dersi başarı notları arasında 0,23, Biyoloji Alt Testi puanları ile biyoloji dersi başarıları

arasında 0,47, Tarih Alt Testi puanları ile tarih dersi başarı notları arasında 0,28 ve Coğrafya Alt Testi puanları ile coğrafya dersi başarı notları arasında 0,07 gibi değerler bulunmuştur. OKÖSYS testinin genelinden elde edilen puanlar ile ortaöğretim birinci sınıf yıl sonu akademik ders başarıları arasındaki ilişki ise 0,52'dir. Buna göre Coğrafya Alt Testi puanları ile coğrafya dersi başarıları arasında ilişki istatistiksel olarak 0,05 düzeyinde anlamlı bir ilişki bulunmamış, diğer testlerin ilgili ders başarılarıyla olan ilişkileri istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Türkçe Testi, Tarih Alt Testi ve Kimya Alt Testi puanlarıyla, bu testlerle ilgili derslere ait akademik başarıları arasındaki korelasyonlar düşük bulunmuştur. Bu duruma, Türkçe Testinin ölçtüğü becerilerle Türk Dili ve Edebiyatı dersinin ölçtüğü beceriler arasındaki farklılıklar neden olmuş olabilir. Tarih ve Kimya Alt Testlerine ait korelasyon değerlerinin düşük çıkmasında ise, soru sayının az olması ve testlerin ölçtüğü beceriler ile bu derslerin ölçtüğü beceriler arasında farklılıkların olması rol oynamış olabilir.

Ayrıca OKÖSYS'de yer alan testlerin birbirleriyle olan korelasyonları da hesaplanmıştır. Testler arasında en yüksek ilişki Türkçe Testi ile Matematik Testi arasında, en düşük ilişki ise Coğrafya Alt Testi ile Fizik Alt Testi arasında bulunmuştur. Testler arası korelasyonlar ortalama 0,50 düzeylerindedirler. Testler arasındaki korelasyon değerlerinin düşük olması, testlerin birbirlerinden bağımsız ve kendi boyutlarıyla ilgili özellikleri ölçtüğü anlamında yorumlanmıştır.

2. İkinci grup alt amaçlardan ulaşılan sonuçlar şunlardır:

Bu grup alt amaçlarla, lise 1. sınıf akademik ders başarılarını OKÖSYS testlerinden hangisi veya hangilerinin yordadığına bakılmıştır.

2.1. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı Türk Dili ve Edebiyatı dersi yıl sonu akademik başarı notlarının en önemli yordayıcıları; Türkçe Testi ve Tarih Alt Testidir. Türk Dili ve Edebiyatı ders notlarını Tarih Alt Test puanlarının, Türkçe ile Tarih Testlerinin ortak özellikleri ölçtüğü biçiminde

yorumlanmıştır. Bu iki testte kullanılan soru tipleri, bu yargıyı desteklemektedir.

2.2. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı matematik dersi yıl sonu akademik başarılarının en önemli yordayıcıları; Matematik Testi, Türkçe Testi ve Tarih Alt Testidir. Testlerin üçü birlikte matematik ders başarılarının % 35,2'sini, bunun % 32,5'ini Matematik Testi, % 2,7'sini Türkçe Testi ile Tarih Alt Testi açıklayabilmektedir. OKÖSYS testlerinin genelde aynı yeterliği ölçmesine rağmen matematik ders başarısında Türkçe ve Tarih Testlerinin ölçtüğü zihinsel becerilerin daha etkili olduğu görülmektedir.

2.3. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı fizik dersi yıl sonu akademik başarı notlarının en önemli yordayıcıları; Matematik Testi ve Türkçe Testidir. Fizik ders başarısının % 30'unu Matematik Testi, % 1,5'ini Türkçe Testi puanları açıklayabilmektedir. Matematik Testi içerisindeki soruların ölçtüğü zihinsel beceriler ile fizik dersinde yer alan konuların ölçtüğü zihinsel becerilerin kısmen ortak olduğu ortaya çıkmaktadır. Fizik Alt Testi sorularının fizik ders başarısını açıklayamaması, korelasyon ve KR 20 güvenilirlik katsayılarına bakıldığında ölçmeyi amaçladığı özellikleri yeterince ölçemediği ve testte yer alan sorularla fizik dersinde kullanılan soru tipleri arasında farklılıkların olabileceğini göstermektedir.

2.4. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı kimya dersi yıl sonu akademik başarı notlarının en önemli yordayıcıları; Matematik Testi, Tarih Alt Testi ve Biyoloji Alt Testidir. Bu değişkenlerin üçü birlikte kimya ders başarısını sadece % 17'sini açıklayabilmektedir. Ayrıca Kimya Alt Testinin kimya ders başarısını yordamadığı görülmüştür. Kimya Alt Test puanlarının kimya ders başarısını yordayamaması, Kimya Alt Testi içerisindeki soru sayısının az olmasından kaynaklanabilir.

2.5. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı biyoloji dersi yıl sonu akademik başarı notlarının en önemli yordayıcıları; Matematik Testi, Biyoloji Alt Testi, Türkçe Testi ve Tarih Alt Testidir. Bu değişkenlerden Matematik Testi biyoloji ders başarılarının % 24'ünü açıklamakta diğer üç değişken ancak

% 9'unu açıklayabilmektedir. Matematik Testi, Türkçe Testi ve Tarih Alt Testi içerisinde, okuduğunu anlama, verilen ilke ve kavramdan yararlanarak yorumlar yapma becerisini ölçen sorular yer almaktadır. Biyoloji ders konuları bu beceriyi ölçer niteliktedir. Bu nedenle biyoloji ders başarısında bu test puanlarının etkili oldukları görülmektedir.

2.6. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı tarih dersi yıl sonu akademik başarı notlarının en önemli yordayıcıları; Tarih Alt Testi ve Kimya Alt Testidir. Kimya Alt Testi tarih ders başarısının, Tarih Alt Testi ise Kimya Ders başarılarının % 1,8'ini açıkladığı görülmüştür. Buradan gerek ders başarıları gerekse Tarih ve Kimya Testleri arasında bir ilişkinin olduğu söylenebilir.

2.7. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı coğrafya dersi yıl sonu akademik başarı notlarının en önemli yordayıcıları; Biyoloji Alt Testi ve Kimya Alt Testidir. Coğrafya ders başarısını Coğrafya Alt Testinin yordamadığı görülmüştür. Ayrıca Coğrafya Alt Testi herhangi bir ders başarısını da yordamamaktadır. Coğrafya Alt Testinin güvenilirlik katsayısı Çizelge 5'e bakıldığında en küçük değerde olduğu görülmekte ve Coğrafya Test puanları ile coğrafya ders başarıları arasında 0,05 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmayışı bu test maddelerinin amaçlamış olduğu özellikleri ölçemediği şeklinde yorumlanabilir.

2.8. Ortaöğretim birinci sınıf öğretim programı yıl sonu genel akademik başarılarının en önemli yordayıcıları ise Matematik Testi, Türkçe Testi, Tarih Alt Testi ve Biyoloji alt testidir. Ortaöğretimdeki ders başarısını yordamada Türkçe Testi ve Matematik Testi en önemli yordayıcılar olarak yer almaktadır.

Öneriler

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle OKÖSYS'le ilgili olarak yapılabilecek bazı öneriler şunlardır:

1. Araştırmanın bulgularına göre, Coğrafya Alt Test puanları ile coğrafya akademik ders başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu ise Coğrafya Alt Testi içerisinde yer alan soruların coğrafya ders başarılarını yordamadığını göstermektedir. Fen Bilimleri Kimya Alt Testi puanları ile Kimya ders başarı notları arasında düşük ilişki bulunmuştur. Bu testlerdeki soruların özellikleri üzerinde test geliştiricilerin çeşitli çalışmalar yapması gerekmektedir.

2. OKÖSYS ile öğrenciler farklı türdeki okullara yerleştirilmektedir. Oysa bu çalışma, yalnızca Anadolu liseleri üzerinde yürütülmüştür. Bundan sonra yapılacak çalışmalarda, diğer okul türlerini de içine alan bir çalışma gerçekleştirilebilir. Böylece OKÖSYS'inin hangi okul türündeki akademik başarıyı daha iyi yordadığı hakkında bilgi edinilmiş olunacaktır.

3. OKÖSYS, 1998 yılından itibaren uygulanmakta ve oluşturulan testlerde her yıl yeni sorular kullanılmaktadır. Bu nedenle, bu tür araştırmalardan elde edilen bulguların genellenebilirliğini arttırmak için değişik yıllardaki OKÖSYS testleri üzerinde aynı tür araştırmalar yapılabilir.

4. Bu araştırmada, örneklem belirlenirken ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisini birazda olsa engellemek için okulların seçiminde okulların taban (minumum) ve tavan (maksimum) puanları dikkate alınmış ve yalnızca Ankara ilindeki okullar üzerinde çalışılmıştır. Ranj daralmasının geçerlik üzerindeki olumsuz etkisini kaldırmak için daha büyük bir örneklem grup üzerinde yordama geçerliği çalışması yapılabilir.

5. Bu araştırmada, ortaöğretim birinci yıl ders başarı notları ölçüt olarak kullanılmıştır. Bu başarı ölçülerinin okullara göre farklılıklar gösterdiği ve öğretmen notlarının geçerlik ve güvenilirlikleri bilinmemektedir. Bu konuda yapılacak çalışmalarda, geçerliği ve güvenilirliği yüksek Seviye Tespit Sınavlarıyla ilişkilerine bakılması, yordama geçerliği araştırmalarından elde edilen bulguları daha fikir verici duruma getirecektir.

KAYNAKÇA

- Akhun, İ. (1980). **Akademik Başarının Kestirilmesi: Çoklu Regresyon Yaklaşımının Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No. 88
- Anastasi, A. (1982). **Psychological Testing**. (5th Ed.). New York: Macmillan Publishing Co. Inc.
- Arıcı, H. (1991). **İstatistik Yöntemler ve Uygulamalar (Genişletilmiş Geniş Baskı)**. Ankara: Meteksan.
- Aslan, Ö. (2001). **1998 Yılı Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının Yapısal Geçerliliği**. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aşkar, P. (1985). **Yükseköğretime Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminin Geçerliliği**. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Baykul, Y. (2000). **Eğitimde ve Psikolojide Ölçme**. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Baykul, Y. (2001). **İlköğretimde Ölçme ve Değerlendirme**. Ankara: MEB Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı.
- Brody, N. (1997). Intelligence, Schooling and Society. **American Psychologist**, 52. 1046-1050.
- Borich, G ve Kumbiszyn, T. (2000). **Educational Testing And Measurement** (6th). New York: John Wiley & Sons, Inc.
- Bond, L. (1989). The Effects of Special Preparation on Measures of Scholastic Ability. In Linn, Robert L. (Ed.). **Educational Measurement** (429-444).

New York: American Council on Education and Macmillan Publishing Company A Division of Macmillan , Inc.

Bloom, B. S. (1998). **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme** (Çev. D.Ali Özçelik). Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Büyüköztürk, Ş. (2002). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi Elkitabı**. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Cronbach, L. J. (1984). **Essentials of Psychological Testing** (4th ed.). New York: Harper & Row Publishers.

Ceci, S. J. ve Williams W. (1997). Schooling, Intelligence and Income. **American Psychologist**, 52. 1051-1058

Duran, F. (1998). **Anadolu Liseleri Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavında Ölçülen Özelliklere İlişkin Bir Araştırma**. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erdoğan, A. (2000). **Anadolu Liselerinde Eğitimin Niteliği ve Sorunları**. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erdoğan, Y. (1999). **Öğrenci Seçme Ve Yerleştirme Sınavında Kullanılan Testlerin Yordama Geçerliliğine İlişkin Bir Araştırma**. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Erkuş, A. (1996). **1991–1994 ÖYS Testlerinin Test–Tekrar Test Güvenirlikleri Yordama Geçerliklerinin Zaman İçinde Gösterdikleri Değişim**. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Ertürk, S. (1972). **Eğitimde Program Geliştirme**. Ankara: Yelkentepe Yayınları No: 4.

- Eski, R. (1985). **"Genel Yetenek, Psikolojik Ayırışıklık Ve Akademik Başarı Arasındaki İlişkiler"** Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Green, S. B., Salkind, N. J. ve Akey, T. M., (2000). **Using SPSS For Windows: Analyzing And Understanding Data (2nd ed.)**. New Jersey.
- Kaptan, S. (1989). **Bilimsel Araştırma ve Gözlem Teknikleri**. Ankara: Tek Işık Veb Ofset Tesisleri.
- Karabay, H. (1999). **Anadolu Öğretmen Liseleri Giriş Sınavı İle Lise I. Sınıftaki Başarının Karşılaştırılması**. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Karasar, N. (1995). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. Yedinci Basım. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.
- Klein, J. ve Wasserstein M. (2000). Predictive validity of the locus of control test in selection of school administrators. **Journal of Educational Administration**. 38, 7-24.
- Koç, N. (1981). **Liselerde Öğrencilerin Akademik Başarılarının Değerlendirilmesi Uygulamalarının Etkinliğine İlişkin Bir Araştırma**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları No. 104.
- Kutlu, Ö. (1989). **Tıpta Uzmanlık Eğitimi Giriş Sınavı (TUS) İle İlgili Araştırma**. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Köklü, N. ve Büyüköztürk, Ş. (2000). **Sosyal Bilimler İçin İstatistiğe Giriş**. Ankara: Pegem Yayınları.
- MEB. (1998). **Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu (OKÖSYS)**. Ankara:Türk Tarih Kurumu Basımevi.

- MEB. (1999). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu (OKÖSYS). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- MEB. (1999). **Merkezi Sistem Sınavları Sayısal Veriler**. Ankara: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) Yayınları.
- MEB. (2000). **Merkezi Sistem Sınavları Sayısal Veriler**. Ankara: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) Yayınları.
- MEB. (2001). **Merkezi Sistem Sınavları Sayısal Veriler**. Ankara: Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) Yayınları.
- MEB. (2001). Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu (OKÖSYS). Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi
- Morgan, R. (1990). **Predictive Validity Within Categorizations Of College Students: 1978,1981, And 1985**. Princeton, New Jersey: Educational Testing Service (ETS).
- Oral , T. (1985). "Lise Başarı Ölçüleri İle ÖSYS Puanları Arasındaki Uyum". Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- ÖSYM. (1982). **Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Geçerliğinin Araştırılmasında Kullanılan Yöntemlere İlişkin Bazı Sorunlar**. Ankara: ÖSYM-AGB-0010.
- Özçelik, D. A. (1989). **Test Hazırlama Kılavuzu**. Ankara: ÖSYM Yayınları No. 8
- Özgülven, İ. E. (1994). **Psikolojik Testler**. Ankara: Yeni Doğu Matbaası.
- Özoğlu, S. Ç. (1997). **Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma (2. Basım)**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No. 181.

- Sezen, E. (1998). **ÖSS Sayısal Bölüm Matematik Alt-Testinin Sayısal Muhakeme Yeteneğini Ne Derecede Ölçtüğü Üzerine Bir Çalışma.** Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tezbaşaran, A. (1991). **Yükseköğretime Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sisteminde 1987 Yılında Yapılan Değişiklikler Üzerine Bir Araştırma.** Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Thorndike, R. L. (1986). The Role of General Ability in Prediction. **Journal of Vocational Behavior**, 29, 332-339.
- Thornell, J. G. ve Mccoy, A. (1985). The Predictive Validity of The Graduate Record Examinations For Subgroups of Students In Different Academic Disciplines. **Educational And Psychological Measurement**. 45, 415-419.
- Turgut, F. (1997). **Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları.** Ankara:Tıpkı Basım (10. Basım).
- ÜSYM. (1979). **Üniversiteler Arası Seçme Sınavı Geçerlik Çalışması.** Ankara: AB-20-77-0020.
- Zelevnik, C., Hojat, M.ve Veloski, J. I. (1987). "Predictive Validity of The MCAT As A Function of Undergraduate Istitution". **Journal of Medical Education**, 62, 163-169.
- Walsh, W. B. ve Betz, N. E. (1995). **Tests and Assesment.** (3rd ed.). New Jersoy: Pretice Hall, Erglewood Cliffs.
- Whitney, D. R. (1989). Educational Admission and Placement. In Linn, Robert L. (Ed.). **Educational Measurement** (515-525). New York: American Council on Education and Macmillan Publishing Company A Division of Macmillan, Inc.

EK 1. TOPLAM AĞIRLIKLIL STANDART PUAN HESAPLAMA FORMÜLÜ*

HP_{x_i} = Adayın x_i Testindeki Doğru Sayısı – (Adayın x_i Testindeki Yanlış Sayısı /3)

x_i : Türkçe, Matematik, Sosyal Bilimler veya Fen Bilimleri testlerinden herhangi birini ifade eder.

HP_{x_i}: Adayın x_i Testi ham puanı

$$SP_{x_i} = \frac{HP_{x_i} - \text{Ortalama } x_i}{SS_{x_i}} \cdot 10 + 50$$

SP_{x_i} : x_i Testi Standart Puanı

Ortalama : x_i Testinin Ham Puan Ortalaması

SS_{x_i} : x_i Testinin Standart Sapması

$$ASP_{x_i} = AK_{x_i} \cdot SP_{x_i}$$

ASP_{x_i} : x_i Testi Ağırlık Standart Puanı

AK_{x_i} : x_i Testi Ağırlık Katsayısı

$$TASP = ASP \text{ Türkçe} + ASP \text{ matematik} + ASP \text{ fen} + ASP \text{ sosyal}$$

TASP : Toplam Ağırlıklı Standart Puan

ASP Türkçe : Türkçe Testi Ağırlıklı Standart Puan

ASP matematik : Matematik Testi Ağırlıklı Standart Puan

ASP fen : Fen Bilimleri Testi Ağırlıklı Standart Puan

ASP sosyal : Sosyal Bilimler Testi Ağırlıklı Standart Puan

* Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı Kılavuzu, 1999

EK 2. ARAŞTIRMA İÇİN GEREKLİ İZİN BELGESİ

T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü

BÖLÜM: Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/ 729

KONU : Tez Çalışması

21/3/2001

ANKARA ÜNİVERSİTESİNE
(Eğitim Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İLGİ: 26/02/2001 tarih ve 308 sayılı yazınız.

Üniversiteniz öğrencilerinden İsmail KARAKAYA'nın tez çalışması yapabilmesinin uygun görüldüğüne ilişkin Valilik Onayı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Gülseren ÇALI
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKİ: 1. (Valilik Onayı)

A.Ü. EĞİT. BİLİM. ENST.	
Müdürlük	YRD. 3
Sayı	Day. n.
09/22	
☒	()
☐	()
☐	()
☐	()
☐	()
29 3 01	

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimler Enstitüsü
Müdürlüğü 453

Onay :
Tarih: 28 MART 2001

EK 2- DEVAM

59

**T.C.
ANKARA VALİLİĞİ
Milli Eğitim Müdürlüğü**

BÖLÜM: Kültür

SAYI : B.08.4.MEM.4.06.00.11.070/ 703

KONU : Tez Çalışması

20/03/2001

**VALİLİK MAKAMINA
ANKARA**

İLGİ: Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 26.02.2001 tarih ve 308 sayılı yazısı.

Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi İsmail KARAKAYA, "Ortaöğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavının Yordama Geçerliliğine İlişkin Araştırma" konulu tezi ile ilgili çalışmalarını ilimiz düzeyinde Anadolu Liselerinde yapabilmek için ilgi yazı ile izin istemektedir.

Kamu kurum ve kuruluşlarındaki öğrencilerin kılık kıyafetleri ile Okulun tüm kurallarına uyulması kaydıyla söz konusu istek Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde onaylarınıza arz ederim.

Nihat ALKAN
Başmüfettiş
Milli Eğitim Müdürü V.

OLUR
16.../03/2001

Haydar KESKİN
Vali a.
Vali Yardımcısı

21/03/2001

EK 3. 1999 YILI OKÖSYS KİTAPÇIĞI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

ORTAÖĞRETİM KURUMLARI ÖĞRENCİ SEÇME ve YERLEŞTİRME SINAVI
TEST KİTAPÇIĞI
13 HAZİRAN 1999 Saat: 10.00

Adayın Adı ve Soyadı :

Aday Numarası :

DİKKAT: 1. Test kitapçıklarını kontrol ederek, baskı hatası olan kitapçığın değiştirilmesi için salon sorumlularına başvurunuz.
2. Test kitapçığının ön ve arka yüzündeki açıklamaları okuyunuz.
3. Sınavda hesap makinesi, cep telefonu ve çağrı cihazı kullanılması yasaktır. Bu cihazları sınav başlamadan önce salon başkanına teslim ediniz.

CEVAP KAĞIDI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Cevap kağıdı üzerine yapacağımız işaretlemelerde siyah kuzun kalemle başka kalem kullanmayınız.
2. Size verilen cevap kağıdında yazılı olan bilgilerin size ait olup olmadığını kontrol ediniz. Size ait değilse salon sorumlularına söyleyiniz. Adınıza yazılı cevap kağıdı bulunamıyorsa veya cevap kağıdınız kullanılmayacak şekilde bozursa, size verilecek olan yedek cevap kağıdına, kimliğinizle ilgili bilgileri, salon başkanının açıklamalarına göre yazınız.
3. Cevap kağıdında TÜRKÇE, MATEMATİK, FEN BİLGİSİ ve SOSYAL BİLGİLER-DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ testleri için dört ayrı sütün bulunmaktadır. Cevaplarınızı cevap kağıdındaki ilgili sütünlara aşağıdaki örnekte olduğu gibi yuvarlağı, dışına taşmadan işaretleyiniz. Yanlış karalamalarınızı düzeltirken yuvarlağın içini temizce siliniz.

ÖRNEK KODLAMA:

TEST KİTAPÇIĞI İLE İLGİLİ AÇIKLAMA

1. Bu test kitapçığında TÜRKÇE testinde 25, MATEMATİK testinde 25, FEN BİLGİSİ testinde 25 ve SOSYAL BİLGİLER-DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ testinde 25 olmak üzere toplam 100 soru bulunmaktadır. Testin tümü için verilen cevaplama süresi 120 dakikadır.
2. Her sorunun dört seçeneğı vardır. Dört seçenektan sadece bir tanesi doğru cevaptır. Doğru bulduğunuz seçeneğı cevap kağıdında o soru için ayrılan yerde bularak işaretleyiniz.
3. Size ayrı bir karalama kağıdı verilmeyecektir. Test kitapçığının içindeki boş alanları karalama yapmak için kullanabilirsiniz.
4. Cevabını bilmediğiniz sorular üzerinde fazla zaman kaybetmeden diğer sorulara geçiniz. Zamanınız kalırsa bu sorulara daha sonra dönebilirsiniz.
5. Puanlamada her soru grubu için yanlış cevap sayısının üçte biri, doğru cevap sayısından çıkarılarak geçerli cevaplara karşı gelen ham puan tespit edilecektir. Bu nedenle rast gele cevaplama yapmayınız.
6. Sınavın bitiminde cevap kağıdınızı ve soru kitapçığınızı salon sorumlularına teslim etmeyi unutmayınız.
7. Soracağımız bir şey var mı? Varsa şimdi sorunuz: sınav başladıktan sonra sorularınıza cevap verilmeyecektir. Hazır mısınız? Sınav, okulun bütün salonlarında aynı anda başlayacağı için başlama zili heraberce bekleyelim. Hepinize başarılar dileriz.

BAŞLAYINIZ DENİLMEDEN TEST KİTAPÇIĞINI AÇMAYINIZ.

TÜRKÇE TESTİ

1. Aşağıdaki sözcük çiftlerinden hangisinde "kalem - kâğıt" arasındakine benzer bir ilişki vardır?
- A) Fırça - boya B) Sözcük - cümle
C) Sayfa - defter D) Tebeşir - tahta
2. "Eğilmek" sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde, "Sık sık dil konularına eğilen yazarlarımız var." cümlesindeki ile aynı anlamda kullanılmıştır?
- A) Çocuklarının üzerine eğilseydi daha iyi olurdu.
B) Saçaklar fırtınadan iyice eğilmiş.
C) Dışarıyı görmek için pencereden eğildi.
D) Kimsenin karşısında eğilmeden ekmeğini kazanıyor.
3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "renkli" sözcüğü somut bir kavramı nitелеmektedir?
- A) Renkli kişiliğe sahip insanlarla karşılaştık.
B) Kardeşim çok renkli düşüncelere sahiptir.
C) Bahçe renkli ampullerle aydınlatılmıştı.
D) Bu insanların hepsinin yaşantıları çok renkli.
4. "Isınmak" sözcüğü hangi cümlede mecaz anlamıyla kullanılmıştır?
- A) Hava ısınınca doğa canlandı.
B) Yeni gelen öğrenci sınıfa çabuk ısındı.
C) Soba yanıncı oda hemen ısındı.
D) Biraz çalışınca arabanın motoru ısındı.
5. 1- Çocuklar bizim geleceğimize dir.
2- Hepimizin gelecekte farklı beklentisi vardır.
3- Annem ve babam akşam size gelecek.
4- Gelecek yıl tatilde köye gideceğiz.
Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde "gelecek" sözcüğü aynı anlamda kullanılmıştır?
- A) 1 ve 2 B) 1 ve 4 C) 2 ve 3 D) 3 ve 4
6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden - sonuç ilişkisi vardır?
- A) Harman yerinde doğmuş, çocukluğu da köyde geçmişti.
B) Üst geçitten geçmiş, trafik kurallarına uymuştu.
C) Gürültüden çok korkmuş, yüzü sapsarı kesilmişti.
D) Durağa zamanında varmış, otobüs de zamanında gelmişti.
7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eylemin gerçekleşmesi koşula bağlanmıştır?
- A) Yaz gelince tatil hazırlıklarına başlanır.
B) Öyle yorgunmuş ki yatınca uyuyakaldı.
C) Kafeste yaşayan kanarya ötmüyor.
D) İyi düşününce nerede yanlışını anlarsın.
8. Aşağıda yalıtıcılığı ile ilgili kimi özellikler verilmektedir:
- 1- Yalıtıcılığı, balıklı beslenen bir kuştur.
2- Konacağı ağaçların dalları, su üzerine sarkmalıdır.
3- Yaşadığı sular temiz ve bol balıklı olmalıdır.
4- Avlanmaya, sabahları güneş doğmadan önce çıkar.
5- Suyu dalışıyla, balığı yakalayışı arasında geçen süre bir saniyedir.
Yukarıdaki cümlelerin hangilerinde, yalıtıcılığının yaşadığı ortamla ilgili ayrıntılara yer verilmiştir?
- A) 1 ve 2 B) 2 ve 3 C) 2 ve 4 D) 3 ve 5
9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "yakınma" söz konusudur?
- A) Ömründe bir kere bile yalan söylememiştir.
B) Güneş sanki bugün daha erken doğdu.
C) Problemi umduğumdan daha kısa sürede çözdü.
D) Sonunda eşyalarını düzenli kullanmayı öğrenebildi.
10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde anlatım bozukluğu vardır?
- A) Geçirdiği kazada kolu sağlam, ayağı ise kırılmıştı.
B) Bir kişinin azığı iki kişiyi aç koyarmış.
C) Gecenin karanlığında yoluna devam etti.
D) İnsanlara yardım edebilmek en büyük mutluluktur.
11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmamıştır?
- A) Antalya o zaman da bir liman kentiydi.
B) Meydana gelen en şiddetli sarsıntı budur.
C) Çocukların tümü cılız ve hastalıklıydı.
D) Babanı biraz daha yaşlanmış gördüm.

TÜRKÇE TESTİ

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, bir kavram ve açıklaması birlikte verilmiştir?
(1) Uygar ve kültürlü bir insan olmak için çok okumalı, ders kitapları ile yetinmemelidir. (2) Uygarlık, bizden önceki kuşakların biriktirdiği bilgi ve anıların bir toplamıdır. (3) Biz, uygarlığa o kuşakların kitaplarını okumakla katılabiliriz. (4) Uygar bir insan olmanın biricik yolu okumaktır.
A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
13. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin anlamında "kesinlik" yoktur?
A) Dersine iyi çalıştığı için yüksek not aldı.
B) Konuşmaya başladı mı susmak bilmez.
C) Sensiz çalışmaya başlamayabilir.
D) Yapacağı işi bitirmeden bırakıp gitmiş.
14. Seninle güzel vatan, ulus güven içinde, İnançla bakıyoruz ışıklı yarınlara;
Birlik ve bütünlüğümüz pekişirken senle,
Ulusal varlığımız hep dipdiri ayakta...
(Osman Güngör Feyzoğlu)
Bu dörtlükten aşağıdaki anlamların hangisi çıkarılamaz?
A) Gelecekte umutlu olunduğu
B) Birlik ve beraberliğin güç kazandığı
C) Ulusal yaşamın sürekli olacağı
D) Tarihin zaferlerle dolu olduğu
15. Derslerinde, ödevlerinde ve yapacağın diğer çalışmalarında küçük noktaları önemsiz görüp atlama. Çünkü kimi zaman önemsiz gibi görünen noktaların büyük zararlar doğurabileceğini unutma.
Burada, belli bir işi yerine getirecek kişiye, aşağıdakilerden hangisine dikkat etmesi gerektiği öğütlenmiştir?
A) Giriştiği işin ayrıntılı yanlarına
B) Her işin kendine özgü yönleri bulunduğuna
C) Gayretli ve azimli çalışmaya
D) Değişik kaynakların yararlı olabileceğine
16. "Düşünceye önem veren ve düşünme tutkusu içinde olan insanlar özgürlüklerinden asla vazgeçemezler. Bu insanlar özgürlüğü, sadece kendileri için değil, başkaları için de isterler. Bilirler ki,
Parçada boş bırakılan yere aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilirse, parçanın anlamında bir bozulma olmaz?
A) doğru düşünen insanlar özgürdürler.
B) özgürlük, kaynağını bireysel isteklerden alır.
C) başkasına bu hakkı tanımayanlar, kendileri de bir hak iddia edemezler.
D) bireyci özgürlük anlayışının değişmesi zaman alır.
17. Geçmişimizi ve bütün övünçlerimizi, dil, edebiyat, mimari ve müzik de içinde olmak üzere ulusal yaşamımızı yeni kuşaklara tanıttığımız gün, çocuklarımız karşılarında daha çok övünülecek bir toplum görecektir.
Parçaya göre, aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudan vurgulanmamıştır?
A) Toplumsal değerlere sahip çıkılmalıdır.
B) Kültürel birikim genç kuşaklara anlatılmalıdır.
C) Toplumda değerlere karşı bilinç oluşturulmalıdır.
D) Eski değerler değişimlerden korunmalıdır.
18. Teknolojinin yanlış ve kötü kullanımı doğal yaşamı kökünden sarsmaktadır. Hızla birçok canlının soyu tükenmekte, birçok ağaç ve bitki türü yok olmakta, otlaklar ve meralar korunmamaktadır. İnsanoğlu nerede küçük bir canlı görse onu korumak yerine, yok etmeye çalışmaktadır.
Parçada sözü edilen durumun, bu biçimde devam etmesi aşağıdaki sonuçlardan hangisine neden olur?
A) Bilimsel gelişmenin yavaşlamasına
B) Doğal yaşamın ortadan kalkmasına
C) Yaşam düzeyinin düşmesine
D) İnsanlar arası ilişkilerin bozulmasına
19. Tüm büyük romancılar, ister bireyi anlatsınlar, ister topluma tutsunlar aynalarını, hep bir düzeni sarsmışlardır. İnsanlara, yaşadıkları ortamın farkına varamadıkları yanlarını aktarmak istemişlerdir.
Parçadan, aşağıdaki görüşlerden hangisi çıkarılamaz?
A) Büyük romancılar toplumsal düzene karşıdır.
B) Büyük romancılar toplumsal sorunlara ışık tutarlar.
C) Roman toplumsal bilincin oluşmasında rol oynar.
D) Roman topluma tutulmuş bir aynadır.
20. Bir köpek insanı ısırırsa haber olmaz; fakat bir insan köpeği ısırırsa haber olur.
Bu parçada, aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?
A) İyi haber çok kişiyi ilgilendiren haberdir.
B) Olağandışı olayları konu alan haberler ilgi çeker.
C) Haberler güncel olaylardan seçilmelidir.
D) Hayvan, insan ilişkisini konu edinen haberler ilgi çeker.

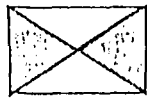
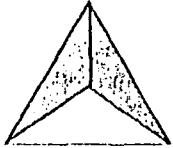
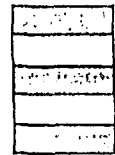
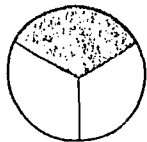
TÜRKÇE TESTİ

21. (1) Sanatta başarı duragan değildir. (2) Bunun içindir ki gerçek sanatçı, sanatta doruk diye bir noktayı kabul etmez. (3) Onun amacı kendinden öncekileri aşarak daha ileriye gitmektir. Çünkü güzelliğin sınırı yoktur. (4) Bugün dünyanın beğendiği sanatçılar, alanlarında her şeyi yapmış sanatçılardır.
Yukarıdaki cümlelerden hangisi paragrafta işlenen düşünceyle tutarlı değildir?
- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4
22. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde, "-dan" eki eklendiği sözcüğe ayrılma anlamı katar?
- A) Sudan nedenlerle birbirimize düştük.
B) Orhan benim candan dostumdur.
C) Olgunlaşan meyveler daldan düşüyor.
D) Çocuklar sazdan samandan bir ev yaptılar.
23. Aşağıdakilerin hangisinde eylemin karşılıklı olarak yapılması söz konusudur?
- A) Çocuklar palyaçoğu görünce gülüştiler.
B) Sinemaya gitmek için sözleştiler.
C) Çukurova'da başaklar erken olgunlaşır.
D) Gürültüyü duyan keklikler hemen uçuştular.
24. Aşağıdaki dizelerin hangisinde parantezle gösterilen yere virgül (,) konulması gerekmez?
- A) Her taraf tepeden () tırnağa bahar...
B) Bir yağmur sonrası gelin () seyredin!
C) Bulutsuz () mavi dünyalarına
D) Sevginin () sevincin güneşi doğar.
25. Hangi cümlenin yüklemine şimdiki zaman, gelecek zaman yerine kullanılmıştır?
- A) Her gün giyinmeden önce temizlik yapıyorum.
B) Dedem sabahları erken kalkıyor.
C) Şiir okuma yarışması törenden sonra başlıyor.
D) Çiçekler ne güzel kokuyor.
- TÜRKÇE TESTİ BİTTİ.
MATEMATİK TESTİNE GEÇİNİZ.

MATEMATİK TESTİ

1. \square işlemi, $a \square b = 3a - 2b$ şeklinde tanımlanıyor. Buna göre $4 \square 3$ ün sonucu kaçtır?
A) 3 B) 5 C) 6 D) 8
2. $2^2 < \Delta < 4^2$,
 $3^2 < * < 5^2$ ve
 $4^2 < \square < 6^2$
olduğuna göre, aşağıdaki sıralamalardan hangisini sağlayacak, Δ , $*$ ve \square sayıları bulunamaz?
A) $\Delta > * > \square$ B) $\square > * > \Delta$
C) $* > \square > \Delta$ D) $\square > \Delta > *$
3. $a \neq b$ ve $a \neq 1$ olmak şartıyla, $a = \frac{b-1}{b-a}$ eşitliğine göre b nin a cinsinden değeri hangisidir?
A) $a - 1$ B) $a + 1$ C) $\frac{a+1}{a-1}$ D) $\frac{a-1}{a+1}$
4.

*	a	b	c
a	b	c	a
b	c	a	b
c	a	b	c

 Tabloda verilen işleme göre aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
A) $a * b = c$ dir.
B) Birim eleman c dir.
C) $a * a = b$ dir.
D) $a * b \neq b * a$
5. "Bir sayı 5 ile bölündüğünde bölüm 3, kalan ise bu sayının $\frac{1}{6}$ sına eşit oluyor. Bu sayı kaçtır?"
Yukarıdaki problemin çözümünü yapabilmek için aşağıdaki denklemlerden hangisini kullanmak gerekir?
A) $x = (5 \cdot 3) + \frac{1}{6}x$ B) $x + \frac{1}{6}x + (5 \cdot 3) = 0$
C) $\frac{1}{6}x = (5 \cdot 3) + x$ D) $5 \cdot 3 = x + \frac{1}{6}x$
6. "Bir bisikletli gideceği yolun önce $\frac{1}{3}$ ünü, sonra $\frac{1}{4}$ ünü, daha sonra da kalan yolun $\frac{1}{5}$ ini gidiyor. Bisikletlinin daha gideceği kaç km yolu vardır?"
Bu problemin çözülebilmesi için aşağıdakilerden hangisinin de bilinmesi gerekir?
A) Bisiklet tekerlerinin çapı.
B) Gidilen yolun kalan yola oranı.
C) Kaç saat yol gidildiği.
D) Gidilen yolun uzunluğu.
7. $a = 1\frac{7}{8}$, $b = \frac{14}{9}$ ve $c = 1\frac{3}{4}$ olduğuna göre, aşağıdaki sıralamalardan hangisi doğrudur?
A) $a > b > c$ B) $a > c > b$
C) $b > c > a$ D) $c > a > b$
8. Aşağıdaki problemlerden hangisinin çözümü için $5(x+4) = 4(x+8)$ denklemi kurulur?
A) 4 fazlasının 5 katı ile 8 eksiğinin 4 katı birbirine eşit olan sayı kaçtır?
B) Mehmet'in 4 yıl sonraki yaşının 5 katı, Ali'nin 8 yıl sonraki yaşının 4 katına eşit ise, Ali kaç yaşındadır?
C) Bir sayının 4 fazlasının 5 katı, bu sayının 8 fazlasının 4 katına eşit ise, bu sayı kaçtır?
D) Kerem'in yaşının 5 katının 4 fazlası, Ceren'in yaşının 4 katının 8 fazlasına eşit ise, Kerem kaç yaşındadır?
9. Aşağıdaki şartlardan hangisinin verilmesi halinde altı basamaklı $abab7b$ doğal sayısı, iki basamaklı ab doğal sayısına tam olarak bölünemez?
A) $a = 1$ ve $b = 0$ B) $a = 7$
C) $a = b = 7$ D) $a > 7$
10. Bir öğrenci 4 ayrı dersten sınava girmiştir. İlk üç dersin aritmetik ortalaması 5, dört dersin aritmetik ortalaması 4 tür. Buna göre, aşağıdaki yorumlardan hangisi doğrudur?
A) İlk üç dersin her birinden 4 almıştır.
B) İlk iki dersin her birinden 8 almıştır.
C) Dördüncü dersten 1 almıştır.
D) Dördüncü dersten 3 almıştır.
11. Aşağıdaki bütünler birbirine eş parçalara ayrılmıştır. Buna göre, hangi bütününde gösterilen taralı kısımlar $\frac{36}{108}$ kesrine karşılık gelmektedir?
A) B)
C) D)

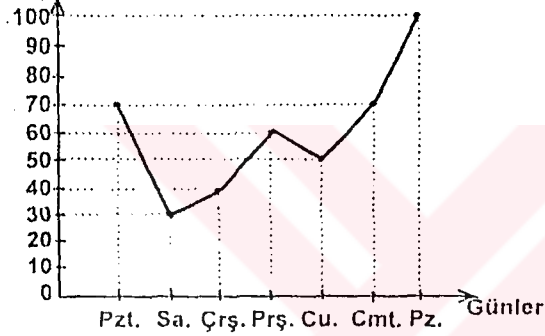
MATEMATİK TESTİ

12. Toplamları 85 olan öyle iki sayı bulunsun ki, küçük sayının $\frac{4}{5}$ i ile büyük sayının $\frac{1}{3}$ ü farkı sıfır olsun?

Bu problemin çözümünü veren deklemler çifti aşağıdakilerden hangisidir?

- A) $x + y = 85$
 $x - y = 0$
- B) $x + y = 85$
 $12y - 5x = 0$
- C) $x + y = 85$
 $2x - 3y = 0$
- D) $2x + 3y = 85$
 $3y + 2x = 0$

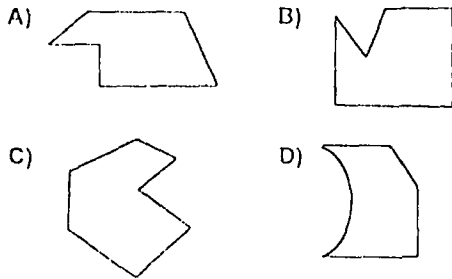
13. Sayfa sayısı

Yukardaki grafik, bir öğrencinin haftalık okuduğu kitap sayfa sayısını göstermektedir. Bu öğrenci günde ortalama kaç sayfa kitap okumaktadır?

- A) 40 B) 50 C) 60 D) 70

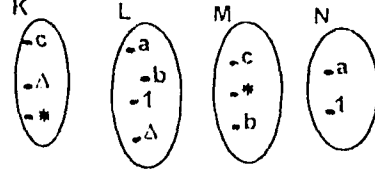
14. Sadece üçgen alanını hesaplamayı bilen bir öğrenci, aşağıdaki bölgelerden hangisinin alanını bulamaz?

15. Kenar uzunlukları 6 cm ve 8 cm olan bir dikdörtgenin içine, uzun kenarlarına teğet olan bir çember çizilmiştir. Bu çemberin uzunluğu, aşağıdakilerden hangisinin uzunluğuna eşittir?

- A) Yarıçapı 6 cm olan yarım çemberin
B) Yarıçapı 8 cm olan yarım çemberin
C) Yarıçapı 6 cm olan çemberin
D) Yarıçapı 8 cm olan çemberin

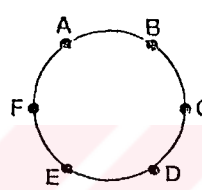
- 16.

Şema ile gösterilen kümelerde aşağıda verilen taşıma işlemlerinden hangisi yapılırsa $K=M$ ve $L=N$ olur?

- A) K'deki *, N'ye; L'deki b, K'ya
B) L'deki Δ, M'ye; M'deki b, N'ye
C) M'deki b, K'ya; L'deki 1, N'ye
D) L'deki a, M'ye; M'deki *, N'ye

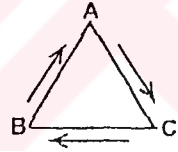
- 17.

Şekildeki çember, A, B, C, D, E, F noktaları ile birbirine eşit uzunluktaki yay parçalarına bölünmüştür. Aşağıdaki geometrik şekillerden hangisini, köşelerini bu noktalardan seçerek çizmek mümkün değildir?

- A) Kare B) İkizkenar yamuk
C) Düzgün altıgen D) Eşkenar üçgen

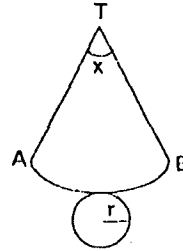
- 18.

Eşkenar üçgen şeklindeki bir koşu pistinde A noktasından hareket eden koşucu aynı noktaya 1 saat sonra, C noktasından hareket eden koşucu aynı noktaya 3 saat sonra gelmektedirler. Aynı anda saat yönünde hareket eden koşucular kaç saat sonra A noktasında buluşurlar?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

- 19.

Açık şekli verilen koninin bütün alanı bulunmak istenmektedir. Aşağıdakilerden hangisinde verilenler bunun için yeterli değildir?

- A) $|\widehat{AB}|$ ve r B) $|\widehat{AB}|$ ve x
C) r ve $|BT|$ D) x ve $|BT|$

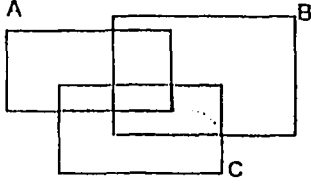
- 20.

Bir dik silindirin taban yarıçapı iki katına çıkarılır ve yüksekliği yarıya düşürülürse, bu silindirin hacminde nasıl bir değişme olur?

- A) İki kat artar.
B) Kendisi kadar artar.
C) Yarıya kadar azalır.
D) Yarıya kadar artar.

MATEMATİK TESTİ

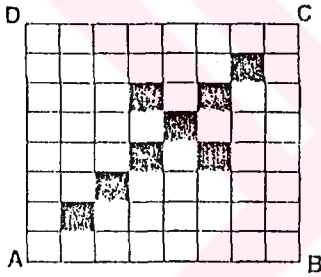
21.

Şekildeki şemada taralı kısma karşılık gelen kümeler arasındaki işlem aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) $[C \cap (A \cup B)] \setminus [A \cap (B \cap C)]$
 B) $(A \cap C) \setminus (B \cap C)$
 C) $C \setminus (B \cap A)$
 D) $[(A \cap C) \cup B] \setminus [(A \cap B) \cup C]$

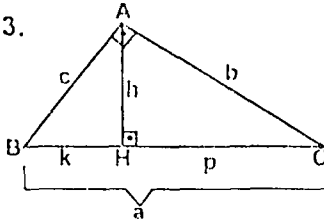
22.

Şekildeki ABCD karesinin her kenarı, uzunlukları eşit sekizer parçaya bölünmüştür. Taralı bölgelerin alanları toplamı 18 cm^2 ise, ABCD karesinin alanı kaç cm^2 dir?

- A) 72 B) 108 C) 144 D) 180

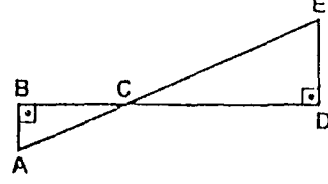
23.

Şekilde, dik üçgenlerin kenar uzunlukları b, c, h, k, p, a ile gösterilmiştir. Buna göre, aşağıdakilerden hangisi, yanlıştır?

- A) $\frac{a}{c} = \frac{k}{p}$ B) $\frac{c}{b} = \frac{h}{p}$ C) $\frac{c}{k} = \frac{b}{h}$ D) $\frac{b}{p} = \frac{a}{h}$

24.

Şekildeki ABC ve CDE dik üçgenleri [BD] etrafında 360° döndürülüyor. Buna göre aşağıdaki cisimlerden hangisi oluşur?

- A) İki tane dik koni
 B) İki tane dik üçgen prizma
 C) İki tane üçgen piramit
 D) İki yarım silindir

25.

3		2	
	2	4	3
Δ			2

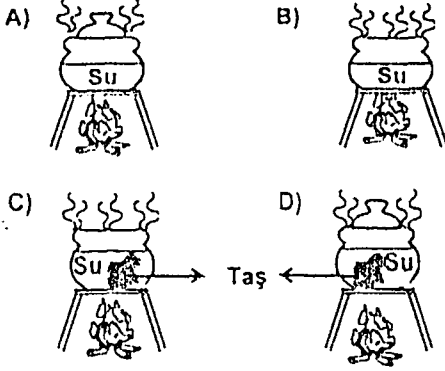
Şekilde satır ya da sütunlarda 1, 2, 3, 4, rakamları yalnızca birer defa kullanılmaktadır. Buna göre, Δ yerine hangi rakam gelmelidir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

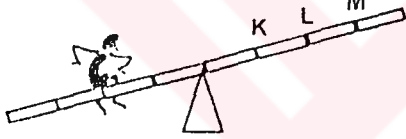
MATEMATİK TESTİ BİTTİ.
 FEN BİLGİSİ TESTİNE GEÇİNİZ.

FEN BİLGİSİ TESTİ

1. Başlangıç sıcaklıkları aynı olan aşağıdaki düzeneklerde eşit miktarlarda su bulunmaktadır. Bu düzenekler özdeş ısıtıcılarla ısıtıldıklarında hangisindeki su diğerlerinden daha çabuk kaynar?

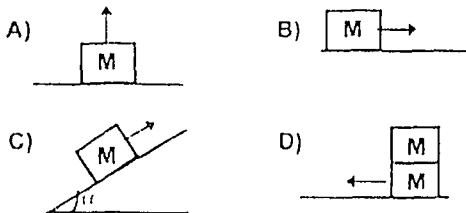

2.

Yukarıdaki tahterevalli dengeye getirilmek istenmektedir. Bunun için, şekildeki çocukla aynı ağırlıktaki kaç çocuğun hangi noktaya oturması gerekir?

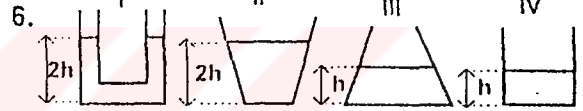
- A) 1 çocuk M noktasına
B) 2 çocuk M noktasına
C) 1 çocuk K noktasına
D) 2 çocuk K noktasına
3. "Hız, birim zamanda alınan yoldur."
"Cisim ivmeli hareket yapıyorsa hızı zamanla değişir."
Bu bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi ivmesiz hareket etmektedir?
- A) Giderken duraktan yolcu almak isteyen otobüs
B) Dururken harekete başlayan otomobil
C) Ani fren yapan bisiklet
D) Eşit zaman aralıklarında eşit yol alan kamyon
4. Sürtünmelerin önemsenmediği zemin üzerindeki cisimleri, verilen ok yönünde harekete geçirebilecek kuvvet aşağıdaki durumlardan hangisinde en büyüktür?

5. Biri buzdolabında soğutulmuş diğeri ise oda sıcaklığında bekletilmiş iki soda şişesinin kapakları aynı ortamda açılmaktadır. Oda sıcaklığında bekletilen şişedeki köpürmenin buzdolabından çıkan şişeye oranla daha fazla olduğu gözleniyor.

Bu gözlemleri aşağıdakilerden hangisi açıklar?

- A) Çözünen gaz miktarı çözücünün miktarına bağlıdır.
B) Ortamın sıcaklığı arttıkça gazın hacminde artma olur.
C) Gazlar buldukları kabın şeklini alır.
D) Gazların sıvılardaki çözünürlüğü sıcaklık düşüldükçe artar.

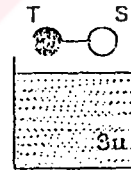

Şekildeki kaplara aynı cins sıvı, farklı yüksekliklerde konmuştur.

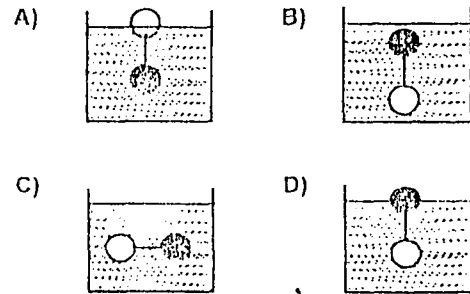
Bu kaplarda tabana uygulanan sıvı basınçları arasında nasıl bir ilişki vardır?

- A) I > II > III > IV
B) I > II > III = IV
C) I = II > III = IV
D) I < II < III < IV

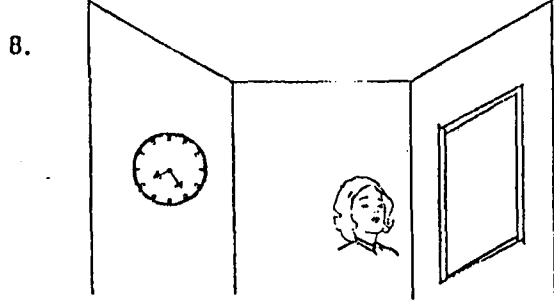
7.

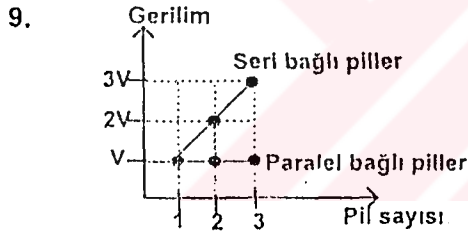
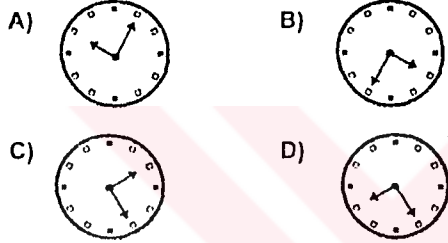
İçerisi dolu T topu ile içeri boş S topu eşit hacimlidir. Bu toplar şekildeki gibi birbirine bağlanarak suya bırakıldığında denge durumu aşağıdakilerden hangisindeki gibi olabilir? ($d_T > d_{su} > d_S$)

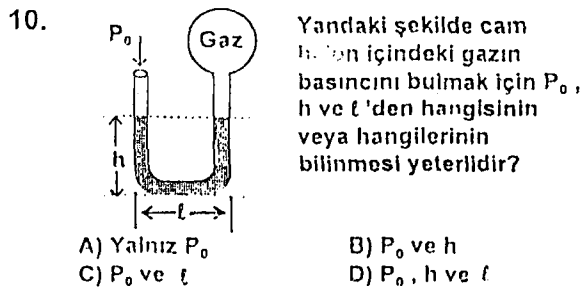
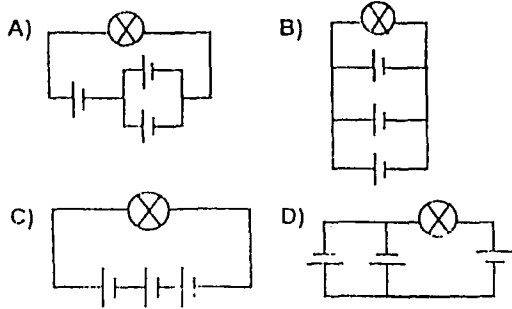
FEN BİLGİSİ TESTİ

Şekildeki kişi karşısındaki düz aynadan arkasındaki duvarda bulunan saate bakmaktadır. Saat aynada nasıl görünür?

Şekilde, paralel ve seri bağlı piller için pil sayısı-gerilim grafiği verilmiştir. Buna göre bir lamba ve özdeş üç pille kurulan aşağıdaki devrelerden hangisindeki lamba diğerlerinden daha parlak yanar?

11. Bir öğrenci şişirdiği balonu önce sıcak bir ortamda tutarak genişmesini izlemekte, daha sonra ise soğuk ortama taşıyarak küçüldüğünü gözlemektedir. Bu öğrenci aşağıdaki hangi soruya cevap vermeye çalışmaktadır?

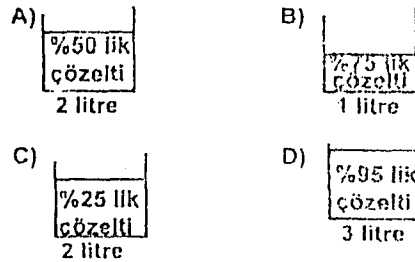
- A) Gazın ağırlığı ortamın sıcaklığı ile ilişkili midir?
B) Gazın hacmi ortamın sıcaklığı ile ilişkili midir?
C) Gazın kütlesi ortamın basıncı ile ilişkili midir?
D) Gazın kütlesi ortamın sıcaklığı ile ilişkili midir?

12. I- X maddesi elektrolizle Y ve Z maddelerine ayrışıyor.
II- Y ve Z maddeleri kendi özelliklerini kaybetmeden K maddesini oluşturuyor.

Buna göre X, Y, Z, K maddeleri için aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) X bir bileşiktir.
B) Y ve Z saf maddelerdir.
C) K bir karışımdır.
D) X ile K aynı özelliktedirler.

13. Aşağıda oda sıcaklığında içinde farklı miktarlarda tuz çözülerek hazırlanmış hacimleri farklı tuzlu su çözeltileri verilmektedir. Yine aynı sıcaklıkta hangi çözeltiyi doymuş hale getirebilmek için diğerlerinden daha çok tuzla ihtiyaç duyulur?

14. X maddesi, Y maddesi ile çözelti oluşturamıyor, ancak Z maddesi ile oluşturuyor.

Buna göre X, Y ve Z maddeleri ne olabilir?

	X	Y	Z
A)	Su	Zeytinyağı	Sülfürik asit
B)	Tuz	Su	Hidroklorik asit
C)	Şeker	Su	Sirke
D)	Limon suyu	Tuz	Zeytinyağı

FEN BİLGİSİ TESTİ

15. Bir öğrenci saf maddelerin donma sıcaklığının ayırdedici bir özellik olduğunu göstermek istiyor. Bunun için erime sıcaklığı 52 °C olan X maddesi ile 78 °C olan Y maddesini alıyor. Bu öğrenci aşağıdaki deneylerden hangisini yaparsa farklı maddelerin farklı sıcaklıklarda donduğunu en iyi gözler?

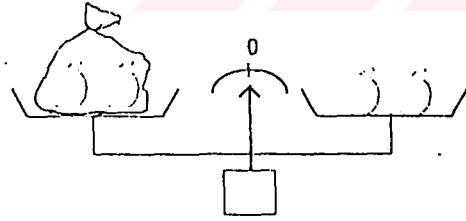
- A) Bir tüpte X maddesini eriterek, erimcinin başladığı sıcaklığı ölçmek.
B) X ve Y maddelerini ayrı tüplerde eriterek donmaya başladıkları sıcaklıkları ölçmek.
C) Erimiş haldeki Y nin donmaya başladığı sıcaklığı ölçmek.
D) Donma sıcaklığında bulunan X ve Y nin donma sırasında dışarıya verdikleri ısıyı ölçmek.

16. Yanmakta olan bir madde üzerine köpüklü yangın söndürücüyle yeterli miktarda köpük sıkılarak yanan cismin havayla teması kesilip yangın söndürülür.

Aşağıdaki olaylardan hangisi benzer prensiple açıklanamaz?

- A) Yanan cisimi kilimle örtmek.
B) Yanan cismin üzerine ıslak battaniye örtmek.
C) Yanan cismin üzerine kum atmak.
D) Yanan cismin yanında bir kartonu hızla sallamak.

17.

Yukarıdaki terazinin kefelerinde ağırlıkları eşit olmak üzere açıkta ve şeffaf naylon torba içinde elmalar bulunmaktadır. Bir süre bu sistemde gözlem yapan bir kişi aşağıdaki hangi soruya doğrudan cevap veremez?

- A) Havayla teması azaltılan besinler daha uzun süre mi dayanır?
B) Havayla teması azaltılan besinler vitaminlerini daha çok mu korur?
C) Havayla teması azaltılan besinler daha mı az kütle kaybeder?
D) Havayla teması azaltılan besinler daha mı az su kaybeder?

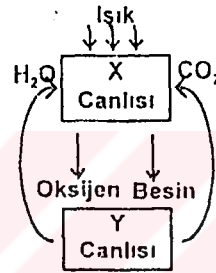
18. Ayşe, Mehmet'e kan verebiliyor. Nalan, Mehmet ve Ahmet'e kan verebiliyor. Ancak, Ahmet, Mehmet'ten kan alamıyor. Buna göre, hangi iki kişinin kan grubu kesinlikle aynı olamaz?

- A) Ayşe - Mehmet B) Ahmet - Nalan
C) Mehmet - Ahmet D) Nalan - Ayşe

19. Bir canlı türünün farklı ortamlarda yaşayan bireyleri arasında farklılıklar gözlenmektedir. Aşağıdakilerden hangisi buna örnektir?

- A) İnsan popülasyonunda bazı bireylerin farklı boyda olması
B) Bir köpek popülasyonundaki bireylerin farklı desende posta sahip olmaları
C) Bir bitki türü popülasyonuna ait bireylerin yüksek bölgelerde kısa, vadilerde uzun boylu olması
D) İnsan popülasyonunda, bireyler arasında farklı kan gruplarının olması

20.

Yandaki şemayı inceleyen bir öğrenci aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

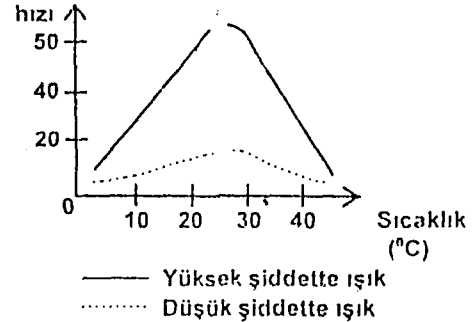
- A) X canlısının üretici olduğuna
B) Y canlısının tüketici olduğuna
C) X ve Y canlısının ortak yaşadığına
D) Y canlısının otçul olduğuna

21. Aşağıdakilerden hangisi insanda doğuştan gelen bir refleksdir?

- A) Daha önceden eli yanan çocuğun sıcak sobadan uzaklaşması
B) Günde üç öğün yemek yiyen bir insanın, öğün vakti geldiğinde açlık hissetmesi
C) Karanlık ortamdan aydınlık ortama aniden geçildiğinde gözlerin kısılması
D) Keman çalmayı unutmuş olan birinin bir süre sonra tekrar çalabilmesi

22.

Fotosentez

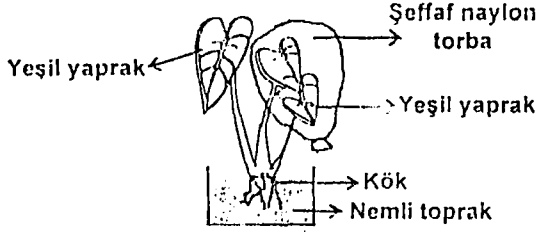
Fotosentez hızının sıcaklığa bağlı değişimi grafikteki gibidir.

Yeşil bir bitki aşağıdaki koşulların hangisinde bulunduğu fotosentez hızı en fazla olur?

- A) 10 °C da düşük şiddette ışıkta
B) 25 °C da yüksek şiddette ışıkta
C) 30 °C da düşük şiddette ışıkta
D) 40 °C da yüksek şiddette ışıkta

FEN BİLGİSİ TESTİ

23.

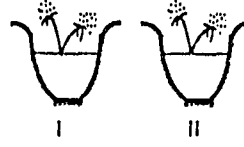
Şekildeki gibi bir saksı bitkisi üzerine şeffaf naylon torba geçiren bir öğrenci saksıyı bir süre soğuk, sonra ılık ve daha sonra da sıcak ortamda bekletiyor. Öğrenci bu düzencele bitkide hangi olayı araştırmaktadır?

- A) Ortam sıcaklığının terlemeye olan etkisini
- B) Farklı sıcaklıklarda besin yapma hızını
- C) Kök ile yaprak arasındaki madde iletim hızını
- D) Farklı ortamlarda bitkilerin solunum hızını

24. Aşağıdaki rejenerasyon (yenilenme) olaylarından hangisi üreme olarak kabul edilebilir?

- A) İkiye ayrılan deniz yıldızının her bir parçasının kendini yenilemesi
- B) Bitkilerde yaşlı kısımların kesilip çıkarılarak bitkinin gençleştirilmesi
- C) İnsanda doku tahribi olan karaciğerin büyük ölçüde kendini onarması
- D) Kurbağa larvasının yetişkin kurbağaya dönüşmesi

25.

Bir öğrenci kullanılan gübre miktarının bitkilerin büyümesine olan etkisini incelemek istemektedir.

Bu öğrenci aynı ortamda bulunan I. saksıya düzenli olarak bir miktar gübre koyarken aşağıdakilerden hangisini yaparsa araştırdığı soruya cevap verebilir?

- A) II. saksıya hiç gübre koymadan, her iki saksıyı aynı ölçüde sulayarak.
- B) II. saksıya I. saksı ile aynı miktarda gübre koyarak her iki saksıyı aynı ölçüde sulayarak.
- C) II. saksıya I. saksıdaki yarısı kadar gübre koyarak her iki saksıyı aynı ölçüde sulayarak.
- D) II. saksıya I. saksının iki katı kadar su ve gübre koyarak.

FEN BİLGİSİ TESTİ BİTTİ.
SOSYAL BİLGİLER- DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK
BİLGİSİ TESTİNE GEÇİNİZ..

SOSYAL BİLGİLER- DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ TESTİ

1. Tarih bilimi, insan topluluklarının geçmişteki yaşayışlarını inceler. Tarihi olayların ne zaman, nerede ve nasıl gerçekleştiğini belgelerle ortaya koymaya ve sonuçlar çıkarmaya çalışır.
Burada, tarih biliminin hangi özelliğine değinilmemiştir?
- A) Bulguları kanıtlarıyla sunması
B) Yaşanmış olayları incelemesi
C) Her toplumda farklılık göstermesi
D) Olayları nedenleriyle açıklaması
2. Hun Türkleriyle Çinliler arasındaki çatışmalar Mete Han'ın ölümünden sonra da devam etti. Çinliler, Türkleri savaşlarla yenemeyeceklerini anlamışlardı. Bunun üzerine Türkleri birbirine düşürmek için propaganda yaptılar. Sonunda Büyük Hun Devleti ikiye ayrıldı. Bir süre sonra da varlıkları sona erdi.
Parçaya göre, bir devletin devamlılığı öncelikle aşağıdakilerden hangisine bağlıdır?
- A) Ordusunun güçlü olmasına
B) Toplumda dayanışmanın güçlü olmasına
C) Nüfus olarak çoğalmasına
D) Verimli topraklar üstünde yaşamasına
3. Anadolu Selçukluları döneminde, Anadolu kentlerinin gelişerek han, hamam, cami ve kervansaraylarla donandığı ve zenginleştiği görülür.
Bu eserlerin, aşağıdaki yerleşim yerlerinin hangisinde daha çok yapıldığı söylenebilir?
- A) Ticaret yolları üzerinde bulunan kentlerde
B) Eski kültür merkezleri ve çevrelerinde
C) Tarıma elverişli bölgelerde
D) Sınır boylarına yakın kent merkezlerinde
4. Osmanlı Devleti'nin yenilikçi padişahlarından IV. Murat, döneminin ileri gelenlerinden devlet yönetiminde alınması gereken önlemlerle ilgili raporlar istemiştir.
IV. Murat bu davranışıyla, aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmek istemiş olabilir?
- A) Halkın, yenilikleri kolayca benimsemesini sağlama
B) Kendisine yakın bulduğu insanları tanıyarak yönetime getirme
C) Devleti, Avrupa'ya yakınlaştırmak isteme
D) Sorunlara çözümler bulma
5. Genç Osman yönetiminde olduğu dönemde,
- İçki içenleri cezalandırmak,
 - Gereksiz harcamaları kısıtlamak,
 - Şeyhülislamın yetkilerini azaltmak,
 - Yeniçeri Ocağı'nı kaldırmak istemiştir.
- Buna göre Genç Osman, Osmanlı Devleti'nde meydana gelen aksaklıkları gidermek için öncelikle aşağıdakilerden hangisini gerçekleştirmek istemiştir?
- A) Halkın yönetime katılımını sağlamayı
B) Bozulan düzeni yeniden kurmayı
C) Avrupa'daki uygulamalardan yararlanmayı
D) Devletin yönetim yapısını değiştirmeyi
6. Osmanlı Devleti'nin eğitim ve öğretim kurumları olan medreselerde çok çeşitli dersler okutulurdu. XVII. yüzyıldan itibaren medreselerde fen ve matematik derslerine fazla önem verilmemeye başlanmış, bu nedenle medrese eğitimi bozulmuştur.
Parçada dile getirilen durumun, aşağıdaki sonuçlardan hangisine yol açması beklenemez?
- A) Medreselerde okuyan öğrenci sayısının azalmasına
B) Avrupa'daki bilimsel ve teknik gelişmelerin izlenememesine
C) Bilim adamının yetişmemesine
D) Medreselerin, çağın eğilimi anlayışından uzaklaşmasına
7. Kuva-yi Milliye'nin amacı, vatani işgal eden düşman kuvvetlerini yurttan atmaktır. Kuva-yi Milliye düzenli ordu kuruluncaya kadar, düşmana karşı silahlı mücadele verdi. Bu mücadele ruhu sayesinde Türk insanı, yurdunu koruma düşüncesine sahip olmuştur.
Burada, Kuva-yi Milliye'nin kuruluş amaçlarından hangisi üzerinde durulmuştur?
- A) Direniş amacıyla kurulan birlikleri toparlama
B) Kurulacak yeni yönetimin ilkelerini anlatma
C) Türk insanında mücadele bilinci oluşturma
D) Türk insanının özgürlük isteğini dünyaya anlatma

SOSYAL BİLGİLER- DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ TESTİ

8. Amasya Genelgesi'nde yer alan maddelerden bazıları şunlardır:

- Vatanın bütünlüğü, milletin bağımsızlığı tehlikededir.
- Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır.
- Milletin haklarını savunmak için milli bir kurulun varlığı çok gereklidir.

Genelgenin bu maddelerine dayanarak, aşağıdakilerden hangisine daha çok ulaşılabilir?

- A) Padişaha karşı ayaklanmaya çağırma
B) İstanbul Hükümeti'nin istifasını isteme
C) Devletin çöküntü içinde olduğunu vurgulama
D) Milleti mücadeleye çağırma

9. Mustafa Kemal, medreseleri kapatmış ve bu konu hakkında;
"Türk milleti evlatlarına vereceği eğitimi, okul ve medrese diye iki ayrı kuruluşa veremezdi." demiştir.

Buna göre, Mustafa Kemal'in medreseleri kapatma nedenini aşağıdakilerden hangisi daha çok açıklar?

- A) Ülke insanının farklı kültürlerde eğitilmesini önlemek
B) Toplumda herkesin okur yazar olmasını sağlamak
C) Türk milletinin kültürel değerlerini zenginleştirmek
D) Eğitimin ülke kalkınmasındaki rolüne dikkat çekmek

10. TBMM açıldığında Mustafa Kemal'in meclise verdiği önergede,

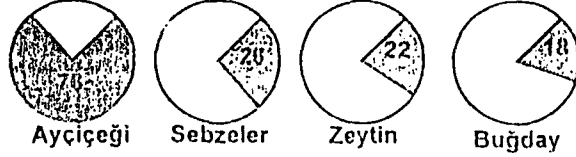
- Hükümet kurmak zorunludur.
- TBMM'nin üstünde bir güç yoktur.
- TBMM, yasama ve yürütme yetkilerini kendinde toplamıştır.

İfadeleri yer almaktadır.

Bu önerge, aşağıdakilerden hangisinin daha çok gerçekleştirileceğine işaret etmektedir?

- A) Türk Medeni Kanunu'nu kabul etme
B) Saltanatı kaldırma
C) Tevhid-i Tedrisat Kanunu'nu kabul etme
D) Halifeliği kaldırma

11. Aşağıdaki grafiklerde bir coğrafi bölgemizin başlıca tarım ürünlerinin Türkiye üretimindeki payları yüzde olarak verilmiştir:

Verilerden hareket ederek, bu coğrafi bölge için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yağ endüstrisi gelişmiştir.
B) Akdeniz ikliminin etkileri görülmüştür.
C) Tarım alanların çoğu seracılığa ayrılmıştır.
D) Ayçiçek üretiminde Türkiye'de ilk sırayı alır.

12. Yapılan araştırmalar sonucunda, Türkiye'deki heyelan olaylarının yarısından fazlasının ilkbahar mevsiminde meydana geldiği saptanmıştır.

Bu durum dikkate alındığında, Türkiye'deki heyelan olayları aşağıdaki etkenlerden hangisine bağlı olarak artma ve azalma göstermektedir?

- A) Jeolojik yapıya
B) Yamaç eğimine
C) Yer çekimine
D) Yağış miktarına

13.

Yukarıdaki Türkiye haritasında verilen akarsuların kaynakları Karadeniz'e yakın olmasına rağmen, daha uzakta olan Hazar Denizi'ne dökülmektedirler.

Bu duruma, yurdumuzun aşağıdaki özelliklerinden hangisi yol açmaktadır?

- A) Yükseltinin batıdan doğuya doğru artması
B) Dağların kıyıya paralel olması
C) Doğu Anadolu'daki volkanların daha fazla olması
D) Orman varlığının Karadeniz'de daha fazla olması

SOSYAL BİLGİLER- DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ TESTİ

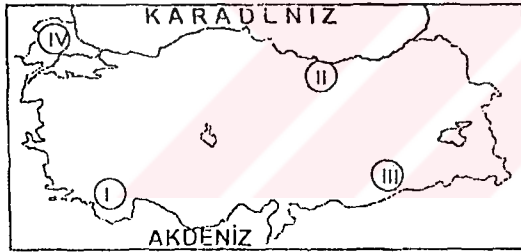
14. İç Anadolu Bölgesi'nin doğal bitki örtüsünü bozkır bitkileri oluşturmaktadır. Bununla beraber, Ankara çevresinde olduğu gibi; bazı korunmuş yörelerde orman alanları bulunmaktadır.

Bu durum, aşağıdaki görüşlerden hangisini daha çok desteklemektedir?

- A) Bölgedeki ormanlar zamanla bozkıra dönüşmüştür.
B) Bölgede orman sadece belli yerlerde gelişmiştir.
C) Bölgenin iklim özellikleri orman gelişimine uygundur.
D) Bölgede orman ancak insan eliyle yetiştirilebilir.

15. Sarıçam yılın büyük bölümünde, yağışlı olan ve çok nemli ortamı tercih eden bir ağaçtır. Kızılçam ise, yazların kurak geçtiği, az nemli yerlerde yetişmektedir.

Buna göre, aşağıdaki haritada işaretli alanlardan hangisinde sarıçam hangisinde kızılçam görülür?

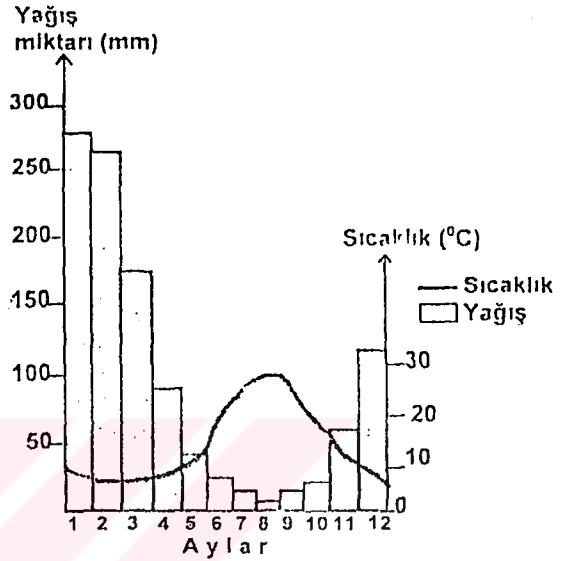
	Sarıçam	Kızılçam
A)	IV	I
B)	II	IV
C)	III	II
D)	II	I

16. Türkiye'de tahıl ekim alanları fazla değişmediği halde, üretimde yıllara göre büyük dalgalanmalar görülmektedir.

Bu durum aşağıdakilerden hangisiyle daha çok açıklanabilir?

- A) İlk bahar yağışlarıyla
B) Gübre fiyatlarıyla
C) Tohum ihaliyle
D) Makineleşmenin yaygınlaşmasıyla

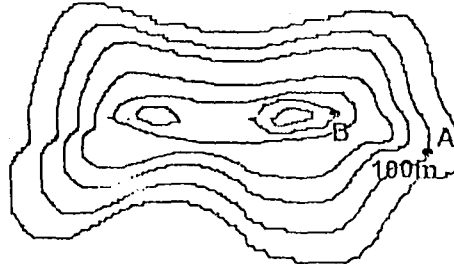
17. Aşağıdaki grafikte bir bölgenin aylara göre yağış miktarı ve sıcaklık değişimi verilmiştir:

Buna göre bu bölgeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşamaz?

- A) Yaz ayları sıcak ve az yağışlıdır.
B) Yağışın yarısından fazlası kış aylarında düşer.
C) Don olaylarına çok sık rastlanır.
D) Mevsimler arasında belirgin sıcaklık farkı vardır.

- 18.

Yukarıda verilen eş yükselti eğrisine göre, A noktasında oturan bir kişi, B noktasında oturan arkadaşını ziyaret etmek istemektedir.

Bu kişi, ziyareti gerçekleştirtirse bulunduğu yerden kaç metre yükseğe çıkmış olacaktır?

- A) 300 B) 400 C) 500 D) 600

SOSYAL BİLGİLER- DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ TESTİ

19. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda;
- Yaşamak her insanın en doğal hakkıdır.
 - Hiç kimse zorla çalıştırılmaz.
 - Herkes kanunlar önünde eşittir.
- hükümleri yer almaktadır.
- Anayasa'nın yukarıdaki üç maddesi, aşağıdakilerden hangisiyle daha çok ilgilidir?
- A) Özel yaşamın korunmasıyla
B) Demokrasinin de sınırlarının olmasıyla
C) Ulusal egemenlikle
D) İnsan hak ve özgürlüğüyle
20. Tarımın makineyle yapılması, bu sektörde çalışan işgücüne duyulan gereksinimi azaltmış ve kentlere olan göçü hızlandırmıştır. Bunun sonucunda ise, kadın çeşitli iş kollarında çalışmaya başlamış, aile üretim birimi olmaktan çıkmış tüketim birimi haline gelmiş ve aile yapısı giderek küçülmüştür.
- Bu parçada, ailenin değişmesinde rol oynayan etkenlerin hangisi üzerinde durulmuştur?
- A) Sanayileşmenin yaygınlaşması
B) Çocuk sayısının azalması
C) Tüketim biçiminin değişmesi
D) Demokrasi inancının yaygınlaşması
21. Bir ülkenin gazete, dergi, radyo, televizyon gibi basın yayın araçlarında, o ülkede sağlık kurumlarının yetersiz olduğuna, pahalılığın arttığına, dış politikada yanlış kararlar verildiğine ilişkin haberler yayımlanmaktadır.
- Bu ülkeyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabılır?
- A) Basın yayın araçları gelişmiştir.
B) Halk, basın yayın araçlarından yararlanmaktadır.
C) Basın yayın özgürlüğü vardır.
D) Basın yayın araçları ülke kararlarını belirlemektedir.

DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ DERSİNİ ALAN ÖĞRENCİLER BU BÖLÜMDEKİ 22., 23., 24. ve 25. SORULARI CEVAPLANDIRACAKLARDIR.

22. Depremden kurtarıldığında ilk sözü "Şükür Allah'a." oldu.
- Bu kişinin "Şükür Allah'a." demesi, onun hangi özelliğini vurgulamaktadır?
- A) Allah için sabretmeyi öğrenmiş olmasını
B) Allah'a olan hoşnutluğunu dile getirmesini
C) Cesaretili davranmaya çalışmasını
D) Doğruları söylemeye özen göstermesini

23. Dini bayramlarda ekonomik durumu iyi olmayan insanlara yapılan yardımlar, aşağıdakilerden hangisinin işleviyle benzerlik gösterir?

A) Haccın
B) Orucun
C) Namazın
D) Zekatın

24. Hoşgörünün yaygınlaştığı bir toplumda aşağıdakilerden hangisinin daha çok görülmesi beklenir?

A) Düşkünlere yardım etme
B) Toplumsal suçları bağışlama
C) Farklı düşüncelere saygı gösterme
D) Duygu ve düşünceleri paylaşma

25. • İnsanca yaşama
• İnsanlığa faydalı olma
• Ulusal kalkınmaya katkıda bulunma

Yukarıda verilen durumlara ulaşmanın temel koşulu aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çalışkan olmak
B) Alçakgönüllü olmak
C) Hoşgörülü olmak
D) Savurganlıktan uzak durmak

DİN KÜLTÜRÜ ve AHLAK BİLGİSİ DERSİNİ ALMAYAN ÖĞRENCİLER BU BÖLÜMDEKİ 22., 23., 24. ve 25. SORULARI CEVAPLANDIRACAKLARDIR.

22. Osmanlı Devleti merkeziyetçi ve mutlak bir otorite ile yönetiliyordu.

Padişahlarca yapılan uygulamalardan hangisi, bu duruma destek vermektedir?

A) Adlarına para bastırmaları
B) Emirlerinin kanun sayılması
C) Ülkeyi başkentten yönetmesi
D) Divan-ı Hümayuna başkanlık etmeleri

23. Ağır ve kesin bir kararın doğruluğuna inanmadan önce, kararı bütün yönleriyle ele almak ve değerlendirmek gerekir.

Bu söz, Mustafa Kemal'in hangi yönünü daha çok açıklamaktadır?

A) Kendi kararlarına önem verme
B) Özgür ve bağımsız davranma
C) Sezgilere ve kanılara göre davranma
D) Araştırmacı ve sorgulayıcı olma

SOSYAL BİLGİLER- DİN KÜLTÜRÜ ve AHLÂK BİLGİSİ TESTİ

24. Mercimek, neme az ihtiyaç duyan bir bitkidir.
Buna göre, mercimek tarımı için en uygun
coğrafi bölge aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Karadeniz Bölgesi
B) Doğu Anadolu Bölgesi
C) Güneydoğu Anadolu Bölgesi
D) Ege Bölgesi
25. Başbakan, Bakanlar Kurulu'nun başkanı
olarak bakanlıklar arasında işbirliğini sağlar
ve hükümetin genel siyasetinin yürütülmesini
gözetir.
Bu parçada, başbakana ait görevlerden
hangisi üzerinde durulmamıştır?
- A) Bakanları seçmesi ve Cumhurbaşkanına
sunması
B) Bakanlar kurulunu yönetmesi
C) Hükümetçe belirlenen, siyaseti uygula-
maya koyması
D) Hükümetle uyumu ve eşgüdümü
sağlaması

TEST BİTTİ.
CEVAPLARINIZI KONTROL EDİNİZ.

Bu testin her hakkı saklıdır. Hangi amaçla olursa olsun, testlerin tamamının veya bir kısmının Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün yazılı izni olmadan kopya edilmesi, fotoğraflarının çekilmesi, bilgisayar ortamına alınması, herhangi bir yolla çoğaltılması, yayımlanması veya başka bir amaçla kullanılması yasaktır. Bu yasağa uymayanlar, doğabilecek cezai sorumluluğu ve testlerin hazırlanmasındaki mali külfeti peşinen kabullenmiş sayılır.